

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selensborgova ul. - Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor, Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Koroška ulica 2.
Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice, Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Ptuj: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO
PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« iznaja vsak ponedeljek zjutraj. - Narocna se posebej in veča po pošti prejema Din 4.- po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifu.

Izpraznitev vse Katalonije:

Umik republikanskih čet v Francijo

Republikanci so uvideli brezupnost nadaljnega odpora v Kataloniji in so sklenili umakniti svoje čete na francoska tla - Umik čez mejo se je začel včeraj popoldne in bo končan danes opoldne - Republikanski državniki so odpotovali deloma v Madrid, deloma v Francijo

Perpignan, 5. febr. br. V enem ali dveh dneh bodo nacionalisti zavzeli nedvomno tudi še preostale republikanske okraje v Kataloniji. Republikanska vojska se je že pričela umikati preko Pirenejev. Vlada je zap. stila Figueras. Na desetisoče beguncev prehaja na vseh prelazih preko meje. Vse področje od Perpignana do španske meje je prenapolnjeno z begunci. Davi so se na francoski meji pojavili prvi španski republikanski generalisti. General Valgalde se je sestel s francoskim obmejnim vojaškim komisarjem polkovnikom Vidalom. Dogovorila sta se o prehodu republikanske vojske čez mejo. V smislu tega dogovora so pričeli prihajati že popoldne prvi oddelki republikanskega topništva preko meje. Sporazum med vojaškima zastopnikoma obeh držav je bil dosežen v tem smislu, da bo republikansko vojaštvo na francoskem ozemlju takoj razoroženo in razmeščeno po koncentracijskih taboriščih. Oni vojski, ki bi hoteli prestopiti na nacionalistična tla, bodo poslani v San Sebastian. Skoraj istočasno s topništvom so se na meji pojavili prvi oddelki tehničnih čet in pehote. Umik republikanske vojske preko francoske meje poteka v popolnem redu. Brčkone bo trajal še vso noč in še jutri dopoldne. Preko meje je v pretekli noči prispel tudi predsednik španske republike Azana s svojim spremstvom. V Perpignanu je zahteval polni list, da bi lahko nadaljeval pot v Pariz. Z njim so se pripeljali v Perpignan tudi predsednik katalonskega generalitad Comanys, predsednik baskovske vlade Auziere, ki se je šele nekaj dni mudil v Kataloniji, ter prezidentovo spremstvo. O usodi ministrskega predsednika Negrina in ostalih članov vlade ni nikakih zanesljivih vesti. Po nekaterih verzijah so davi na vsežgodaj z letali odpotovali v Madrid odhodno v Valencijo, po drugih pa se še mude v Kataloniji. Zunanji minister Del Vayo se je davi vrnil v Katalonijo, a le za nekaj ur. V Francijo se je potem pripeljal s poslednjimi toverimi avtomobili z umetniškimi iz katalonskih muzejev. Avtomobili so iz Perpignana krenili takoj dalje proti Lyonu in v Švico.

Perpignan, 5. febr. br. Predsednik katalonske generalitad Comanys in baskovski ministriški predsednik Aguirre sta prešla potna lista in sta odpotovala iz Perpignana. Novinarjem nista hotela dati nikakih informacij o smerti in cilju svoje poti. Perpignan, 5. febr. AA. Predsednik katalonskega generalitad Comanys ter predsednik baskovske vlade Aguirre sta obiskala prefekturo vzhodnih Pirenejev ter zaprosila za diplomatske vize za bivanje v Franciji. Ko sta jih dobila, sta oba republikanska politika odpotovala iz Perpignana v neznan smer. Davi ob 7. je prispelo v Perthus 7 avtomobilov s člani rodbine predsednika Azane. Predsednik španske republike Azana je bil ob tem času v mestecu Boulou v bližini Perpignana, odkoder je odpotoval v neznan smer. Perpignan, 5. febr. AA. Po vesteh iz Figuerasa se bo katalonska vlada preselila brčkone v Valencijo ali Madrid. Morda se bo prej preselila v kakšno mesto ob morški obali ter šele nato v eno izmed omejenih mest, vsekakor pa ni dvoma, da bo morala v najkrajšem času zapustiti Katalonijo, ker je ni mogoče več braniti pred Francoskimi četami. Bayonne, 5. febr. AA. Snoči je preko mednarodnega mostu pri Irunu prišlo v Španijo 1200 republikanskih miličnikov, ki so pripadali katalonski vojski. Prebivalstvo je miličnike navdušeno pozdravilo.

streljali na letala, ki so se morala vsakokrat naglo umakniti proti jugu. Pri obstreljevanju je en top španskih republikancev eksplodiral. Trije topničarji so bili hu. do ranjeni in eden izmed njih je popoldne podlegel ranam

Francove čete so zasedle Seo de Urgel pri Andori

Ob sredozemski obali so se približale luki Palamos

Perpignan, 5. febr. AA. Po vesteh iz Andore so predstraže Francove vojske ob 9. dopoldne vkorakale v Seo de Urgel. Razširjeni so tudi glasovi, da so Francove čete vkorakale v Figueras. Salamanca, 5. febr. AA. Glavni štab Francovih čet na katalonskem bojišču poročča, da so nacionalistične čete zavzele kraje Lanu, Santa Cre de Guje, Sorelo, La Greva, San Hipolito de Voltrega, Saturnino de Voltrega, Roda Vilavi, Sandalmar, Aguaviva, Cornela de Selva, Perelo, San Saturnino de Ososmor, Espinvelvas, Arbusias, Casa de Selva, Santa Cristina in Deal. Francove čete so oddaljene 3 km od Palamosa ter se na drugi strani približujejo mestu La Bisbal. Poročilo generalnega štaba nacionalnih čet tudi pravi, da je del Gerone popolnoma uničen zaradi požarov in eksplozij, ki so jih povzročili republikanci. Republikanci so pred prihodom nacionalnih čet prisilili prebivalstvo zapustiti mesto.

Puigcerdani na francoski meji večje število beguncev. Republikanci so res vzdržali do opoldanskih ur tako, da so se lahko begunski transporti umaknili proti severu. Po še nepotrdjenih vesteh so popoldne nacionalistične prednje straže prodrele tik pred Figueras, ki so ga ves dan neprestano napadala Francova letala. Ze snoči je prebivalstvo zaradi silnih letalskih napadov skoraj do črta evakuiralo mesto. Dopoldne so zapustili mesto poslednji prebivalci, ki so jih Francova lovka letala obstreljevala s strojnimi. Več sto ljudi je bilo ubitih in ranjenih.

Francoska pogajanja z generalom Francom

Burgos, 5. febr. AA. Havas: Bivši francoski minister senator Berard je imel včeraj razgovor z generalom Jordanom, zunanjim ministrom nacionalistične Španije. Po sestanku je Berard izjavil novinarjem, da je zelo zadovoljen s sprejemom. Razgovoru Berarda z Jordanom je prisostvoval tudi načelnik kulturnega oddelka ministrstva za zunanje zadeve Teixidor. Berard bo odpotoval nazaj v Francijo v sredo ali četrtek. Minister Jordan je sprejel včeraj popoldne tudi nemškega in italijanskega poslanika. Pariz, 5. febr. AA. Zunanji minister Bonnet je sprejel včeraj dvakrat angleškega poslanika sirca Erica Phippsa, s katerim je razpravljal o vprašanju španskih beguncev ter diplomatskih odnošajev med zapadnimi državami in nacionalno Španijo v zvezi s ptovanjem senatorja Berarda v Burgos.

24 republikanskih letal pristalo v Franciji

Carcassonne, 5. febr. br. Opoldne je na tukajšnjem letališču pristalo 24 vojaških letal, ki so pribežale iz Katalonije v Francijo.

Francova letala nad francoskim ozemljem

Cerbera, 5. febr. br. Pet Francovih letal se je davi trikrat pojavilo nad francoskim ozemljem. Francosko protiletalsko topništvo jih je takoj pričelo obstreljevati. Tudi republikanski protiletalski topovi so

Mesto Figueras izpraznjeno

Perpignan, 5. febr. br. Francove čete so davi zavzele gorski masiv Monteny, sedaj prodirajo iz Berge vzdolž pirenjske meje proti vzhodu. Desetle niso nikjer naletele na kak resnejši odpor. Severno od Sea de Urgel so jih nekaj časa republikanci zadrževali, a le toliko, da so se lahko njihovi linije umaknili na področje republike Andore. Po nekaterih vesteh so jim nacionalisti sledili tudi tja in zavzeli andorsko vas Santa Julia. Pod Siero del Cadi so zavzeli trdnjavo La Poble de Leuet, kjer so jih skušali republikanci zadržati, ker se je umikalo po cesti iz Ripolla proti

Sklepi velikega fašističnega sveta

Italijanski prostovoljci se ne bodo umaknili iz Španije pred popolno Francovo zmago

Rim, 5. febr. k. Snoči ob 22. se je v Beneski palači sestel veliki fašistični svet, za čigar sejo je vladalo v vseh mednarodnih političnih krogih veliko zanimanje, ker so napovedovali, da bo Mussolinijev govor pomenil zaključek priprav na novo akcijo totalitarnih velisil, ki se je pričela s francosko-italijanskim sporom, padcem Barcelone in zadnjim Hitlerjevim govorom v državnem zboru. Seje se je udeležilo vseh 24 članov sveta. O njej je bil davi izdan komunikle, ki pravi: Min. predsednik je poročal o splošnem mednarodnem položaju. Veliki fašistični svet je njegovo poročilo sprejel na znanje z velikim odobravanjem. Zunanji minister je podrobno očrtal italijansko zunanjo politiko in je njegovo poročilo min. predsednik deloma komentiral. Veliki fašistični svet je nato sprejel naslednja sklepa: Veliki fašistični svet je z globokim zadovoljstvom sprejel na znanje govor, ki ga je imel vodja nemške države ob šestih obletnici prevzema oblasti, v katerem je ponovno poudaril politično, idejno in vojaško solidarnost, ki veže fašistično in narodno-socialistično revolucijo ter bodočnost obeh narodov. Veliki fašistični svet, ki se je sestel na dan, ko je bila z okupacijo Gerone osvobodena vsa Katalonija barbarskega boljševiškega zatiranja, navdušeno pozdravlja junaške španske in legionarske bojevnike, ki so solidarno dosegli zmago in s poročila vsem, da prostovoljne fašistične sile ne bodo zapustile bojišča, dekter borba ne bo končana, kakor se mora končati s Francovo zmago. Nato so razpravljali o 20. obletnici fašističnih vojnih organizacij. Glede na to je fašistični svet sklenil, da se ob tej priliki izpolni vsa socialna zakonodaja. Končno so razpravljali o zaključnih računih o državnem gospodarstvu v l. 1937-38. Seja je trajala dobre tri ure. Veliki fašistični svet se bo prihodnjic sestel v petek. Jutri se bo sestel vrhovni obrambni svet pod vodstvom min. predsednika Mussolinija. »Giornale d'Italia« komentira sklepe velikega fašističnega sveta ter piše: Mussolini je v svojem ekspozitivu podal jasno sliko o sedanjem položaju v Evropi in na svetu. Politiki miru in sovarnosti državnih vodnih bolj označuje manevri vojnega in ljudje na obeh straneh Oceana. Avtoritativne države morajo zbrati vso svojo moč, da najdejo uspešna sredstva za obrambo,

Po odstopu vlade

Kakor smo poročali že v nedeljskem »Jutru«, je Nj. Vis. knez namestnik sprejel demisijsko vlado dr. Milana Stojadinovića ter poveril mandat za sestavo nove vlade dosedanjemu ministru socialne politike Dragišu Cvetkoviću. O rezultatu poročanj g. Cvetkovića za sestavo nove vlade do zaključka lista ob 22.30 še ni bilo izdana nobeno službeno poročilo.

Nj. Vis. kneginja Olga odpotovala v Atene

Beograd, 5. febr. AA. Nj. Vis. kneginja Olga je odpotovala snoči ob 23.48 s svojima sestrama vojvodinjo Kentso in grofico Tering iz Beograda v Atene, kjer bo prisostvovala zadušnici ob obletnici smrti svojega očeta grškega princa N kole.

Dr. Maček v Samoboru

Zagreb, 5. febr. o Dr. Maček, ki se je včeraj pripeljal iz Kupina v Zagreb, kjer je konferiral s svojimi ožjimi sodelavci, je bil danes v Samoboru Prisostvoval je porok nekega svojega ožjega prijatelja.

Ley v Londonu

Berlin, 5. febr. br. Danes je odpotoval v London vodja nemške delavske fronte Ley. Kakor zatrjujejo, se bo v Londonu sestel tudi s Chamberlainom.

Grozote vojne na Kitajskem

Japonska letala so bombardirala mesto Huajang ter pobila okoli 500 ljudi

Cungking, 5. febr. br. Včeraj dopoldne je 18 japonskih letal napadlo Cungking. Napad pa se jim je izjavlavl, ker so jih tik pred mestom sprejela kitajska lovka letala in jih po kratki borbi pognala v beg. Umaknila so se v drugi smeri proti Huajangu ter mesto bombardirala. Japonške letalske bombe so povzročile strašno razdejanje. Letala so odvrkla na mesto 500

bomb. med njimi mnogo zažigalnih, tako da so na več krajih v hipu nastali požari, ki so povzročili ogromno škodo. Okrog 500 ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Na tisoče Kitajcev je takoj po napadu pričelo bežati iz mesta. Kljub mrazu so prebili vso noč na prostem v mestni okolici. Japonci so v Huajangu razdejali bolnišnico, tiskarne in uredništva treh listov ter visoko šolo.

Novi atentati v Angliji

Napad na jetnišnico - štirje podtaknjeni požari v Londonu

Liverpool, 5. febr. br. Snoči ob 23. so irski teroristi izvršili nov bombni atentat. Tempirani peklniski stroj je eksplodiral ob zidu tukajšnje jetnišnice, v katero so spravili v poslednjih dneh večje število ircev, ki so bili osumljeni, da so sodelovali pri zadnjih terorističnih akcijah. Bomba je zid močno poškodovala. Človeških žrtve ni bilo. Policijske oblasti so takoj uvedle preiskavo in je bilo nekaj ljudi v irskem mestnem okraju aretiranih. London, 5. febr. br. V mestnem okraju Dawentry so v pretekli noči nastali štirje požari. Gasilci so takoj prihitali na pomoč in jih pogasili. Policija je uvedla preiskavo in dognala, da so bili podtaknjeni. V neki hiši v bližini so celo našli zabojo z nekimi prahom, ki se je vnel, čim so zabojo odprli. Očitno so požare podtaknili irski teroristi.

St. Moritz, 5. febr. AA. Tu je nenadoma umrl znani petrolejski magnat Henry Deterding, star 72 let. Oče pokojnega je bil navaden mornar. Ostal je sirota že v 6 letu. Služiti je začel v neki večji amsterdamski banki, vendar pa je kmalu odpotoval v Nizozemsko Indijo, kjer je organiziral podružnico banke. Njegova mednarodna kariera se je začela l. 1901, ko je postal generalni direktor te banke. Posrečilo se mu je koordinirati nizozemske petrolejske družbe, ki so imele že takrat 40.000 delavcev. L. 1920. je bil imenovan za predsednika. Po vojni je postal eden najbolj znanih evropskih finančnikov. Stanovale je izmenično v Londonu, Haagu in Amsterdamu.

Naraščajoča samozavest v Franciji in Angliji

Pariz, 5. febr. br. Včeraj je prispel v Pariz angleški prosvetni minister Delavare. Novinarjem je davi izjavil, da je enako kakor v Angliji opazil tudi v Franciji vedno večjo samozavest, ki sicer ni utemeljena po razvoju mednarodnih političnih dogodkov, nego s'oni na dejanskih materialnih in moralnih rezervah obeh narodov. Anglija kakor Francija sta znali v nekaj mrescih izredno povečati svojo produkcijo orožja. S tem sta dokazali, da bosta sposobni vsak čas upreti se sleherni grožnji. V Parizu so napravile nanj največji vtis francoske kulturne ustanove. Francija je dokazala, da zna tudi v resnih časih gojiti svojo kulturo, ki jo bo zato v primeru vojne nedvomno le še s tem večjo odločnostjo branila.

Petrolejski magnat Deterding umrl

St. Moritz, 5. febr. AA. Tu je nenadoma umrl znani petrolejski magnat Henry Deterding, star 72 let. Oče pokojnega je bil navaden mornar. Ostal je sirota že v 6 letu. Služiti je začel v neki večji amsterdamski banki, vendar pa je kmalu odpotoval v Nizozemsko Indijo, kjer je organiziral podružnico banke. Njegova mednarodna kariera se je začela l. 1901, ko je postal generalni direktor te banke. Posrečilo se mu je koordinirati nizozemske petrolejske družbe, ki so imele že takrat 40.000 delavcev. L. 1920. je bil imenovan za predsednika. Po vojni je postal eden najbolj znanih evropskih finančnikov. Stanovale je izmenično v Londonu, Haagu in Amsterdamu.

Naša vojaška misija v Italiji

Rim, 5. febr. br. Jugoslovenska vojaška misija, ki se že dalje časa mudi v Italiji, je imela zadnje dni več razgovorov z našimi vojskimi vodji. Davi je odpotovala v Florencu.

Ameriški bombniki za Anglijo

London, 5. febr. br. Iz Amerike so odpotovali prve tovorne ladje z 200 bombniki, ki si jih je v zadnjem času nabavilo angleško letalstvo. Jutri bo zapustil bostonsko luko poslednji transportni parnik, na katerega nakladajo dele 50 nadaljnjih letal.

Sto padeset let

Izmed jubilejev letošnjega leta je menda samo eden tako širok, da ga ni treba vtesniti zgolj na določeni datum: je to sto padesetletnica začetka francoske revolucije l. 1789. Obletnice zgodovinskih dogodkov imajo podoben smisel, kakor obletnice znamenitih posameznikov; medtem ko nas druge silijo k tihi primerjavi med njihovo veličino, njihovimi idejami in stvaritvami in našim lastnim življenjem, nas obletnice zgodovinskih dogodkov opominjajo k primerjavi naše dobe s tedanjno. V zrcalu davno minulih dogodkov skušamo ugledati obraz lastne dobe in jo tako bolje razumeti: to je smisel slehernega zanimanja za preteklost, če nismo raziskovalci ali poklicni strokovnjaki.

Velika francoska revolucija, ki jo je v teku l. 1789 začelo pariško ljudstvo, je nedvomno eden tistih zgodovinskih pojavov, ki so vredni, da jim posvečamo trenutke razmišljanja sredi vrvene današnjega sveta in na trdih tleh njegove stvarnosti. Kajti kamen, ki je bil pred sto padesetimi leti vržen v valove zgodovine, je povzročil kolobarje, o katerih sodijo, da še danes niso dosegli svoje skrajne meje. O nobenem zgodovini. pojavu ni bila po svetovni vojni tolikokrat beseda ob vseh mogočih prilikah in v najrazličnejših zvezah, kakor prav o francoski revoluciji. Včasih se je zdelo, da se njeni spori neugnano nadaljujejo v naših dneh; neštete polemike med ideološkimi tabori so bile neredkokrat tako zabeljene s primeri iz njene dobe, z imeni njenih voditeljev in s citati njihovih nazorov, kakor da bi preteklo med njo in našimi dnevi komaj kakšno desetletje. Nekateri so njen vpliv na moč poveljevali in pisali tako, kakor da bi se bili morali vsak dan v spominu pokloniti akterjem velike vstaje in jim izreči zahvalo, da smo lahko spoznali nekoliko več svobode, pravice in človečnosti. Drugi so jo s podobno vztrajnostjo delovali v nič in opozarjali na nevarno seme njenih zmot in zablod, ki da še kliče po vsem današnjem svetu.

Kakorkoli je že, polemika o njenih idejah in smotih je še vedno živa: plamen, ki je bruhnil na dan l. 1789, ni niti po sto padesetih letih od kraja pogasjen, da ne zdi se niti žerjavica v pepelu. Vse kaže, da je v tem kaj več kakor zgodovina, več kakor vonj zaprašjenih arhivov, vsebina šolskih čitank in snov za poljudne zgodovinske spise in ljudska predavanja. Morda je prav to zadosten povod, da se letos pogosteje spominjamo francoske revolucije. Po tolikih srečanjih z njenimi spomeniki, sledovi in zgodovinskimi dokumenti v pariškem mestu in v mnogih njegovih muzejih se mi je bilo primerilo, da sem se nekega dne znašel s spomini njenega sodobnika in s svežim listom pariškega dnevnika v majhnem, slikovitem parku sredi Palais-Royal. Nič posebnega ni bilo v tem pariškem popoldnevu, ki sem ga bil predsedal na klopi parka; v zlic temu mi ostane neopozaben. Zakaj samo naključje je bilo notelo, da sem prebiral knjižico spominov na začetke francoske revolucije nekaj korakov od tistega mesta, kjer se je formalno sprožila. Samo po naključju je prav tistega dne izšel v listih govor enega izmed evropskih diktatorjev, ki je ostro napadal francosko revolucijo in stavil današnji čas v neomirljivo nasprotje z njenimi deklaracijami.

Iz teh naključij je nastalo zame doživetje posebne vrste, ki zagradi človeka samo na tistih mestih, kjer je izhoda zgodovina narodov eno svojih izhodišč. V parku Palais-Royal je bil čisto navaden pariški popoldan, s soncem, s senco pod drevjem, s šumenjem fontana, z glasovi igrajočih se otrok in oddaljenim hrupom velemestnega prometa. V moji domišljiji pa je spomenik Camila Desmoulinsa tik pred menoj, prav na onem mestu, kjer je bil sprožil gibanje velike revolucije, na mah oživel; zdelo se mi je, da okrog mene raste množica obrazov in da mladi advokat in žurnalst pravkar trga s kostanja vejico, da si priprne prvo revolucionarno kokardo; še malo in množica se bo zganila. svet bo vzvaloval in zgodovina bo jela pisati novo poglavje... Zdrznil sem se kakor v vročnem nemiru; Desmoulinsov spomenik je gledal skozi veje in fontana je tiho šumela o minljivosti časa, ki pada kakor kapljice na dno, izginja v globinah, da se potlej zonet oživen in nov vrača v sij sončnih žarkov...

Nič ni subjektivnejšega kakor tako doživetje in vendar se mi zdi, da mi je v tistih urah čitanj v parku Palais-Royal stopila francoska revolucija mnogo bližje kakor kadarkoli prej. Na enem izmed avtentičnih mest njene velike drame sem doživel v domišljiji njen življenjski dih. Poslej sem se večkrat vračal prav tja in če le mogoče bližje Desmoulinsovega spomenika in vedno s štivom o nji: za njo in proti nji.

Drevi ob 20. koncert Lajovčevih skladb v Filharmoniji

20 letnica slovenske Filharmonične družbe

Velike zasluge njenega predsednika dr. Antona Lajovca — Družba obstoji že iz l. 1702 in je bil večerajšnji občni zbor dvestosedemintrideseti

Ljubljana, 5. februarja. Sročil je bil v Hubadovi dvorani v Glasbeni Matiči redni letni občni zbor ljubljanske Filharmonične družbe, ki ga je vodil njen dolgoletni zaslužni predsednik skladatelj sočni svetnik dr. Anton Lajovic. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano ter je ves čas zborovanja vladalo med zborovalci najlepše soglasje.

Izbrano poročilo o delovanju društva v preteklem letu je podal društveni tajnik g. Avgust Pertot, ki je v svojih izjavah posegel nekoliko tudi v zgodovino te častitljive družbe glede na dejstvo, da baš te dni praznuje dvajsetletni jubilej začetka druge dobe, ki ji je prinesla temeljite izpremembe. Ta občni zbor družbe, ki je bila ustanovljena l. 1702. in je sprva zbirala v svoji sredi Nemce in Slovence, dokler se je zadnja leta pred prevratom niso povsem polastili Nemci, je bil po številu dvestosedemintrideseti. Če pomislimo, da poteka zdaj obstoječe kulturne in narodne ustanove šele iz dobe našega preporoda, lahko pravično presodimo, da je zgodovina te družbe, ki je v kulturnem svetu sploh kot ena izmed prvih podobnih družb gojila visoko glasbeno umetnost, vsekakor redko častitljiva. Zaznamuje pa družba na svoji življenjski poti ločnico, ki deli njeno življenje v dve dobi: v prvo, ki so ji bili temeljni kranjstvo in nezavedno slovenstvo v času, ko se je na našem narodnem telesu občutno čutili germanski pritisk z izrazitim in pravičnim skrupuloznim nemštvom, potem pa v drugo dobo, ki je bila porojena v prevratnih spremembah političnih meja in ki je dala družbi pečat slovenstva z vitalno dinamiko, prežeto z našimi naravnimi zahte-

vami. Že dvajset let je tega, ko je močan val pometel dotedanjo umetno ustvarjeno in prav tako vzdrževano in že germanzirano tvorbo v družbi, namesto nje pa je zaživel po svojem pomenu in namenu sicer tisti kulturni organizem, toda zdaj usmerjen k narodu, iz katerega je izšel in kateremu je bil prav za prav namenjen.

Glavno zaslugo za to duhovno preusmeritev družbe ima njen predsednik skladatelj dr. Anton Lajovic. Zato bo teh dvajset let uspešnega in intenzivnega dela Lajovca na čelu družbe moral kulturni zgodovinar z vso upravičenostjo zaznamovati kot Lajovčev dobo. V imenu vseh se je g. tajnik zahvalil predsedniku Lajovcu za doslednost in vztrajnost, s katero je družbo spravil v domače vode.

Na kraju je g. tajnik poročal še o delovanju družbe v pretekli poslovni dobi. Kakor vsa leta prej je tudi preteklo leto v polni meri izpolnjevala svoje velike naloge za naš napredek na glasbenem področju, obenem pa je tudi vestno skrbela za svojo dobro finančno podlago, na kateri šele more prav izpolnjevati kulturne naloge. Družba šteje skupno 128 članov. Tajniškemu poročilu je sledilo poročilo blagajnika inž. arh. Blatnerja, ki je pokazalo zadovoljivo stanje blagajne. Nato pa je nadzorni odbor predlagal razrešnico vsemu odboru, ki je bila tudi soglasno sprejeta. Med slučajnostmi je bilo sklenjeno, da se za nadalje ostanejo iste pristopnine, članarine in ustanovnine. Ker je bil s tem dnevi red občnega zbora izčrpan — volitve bodo šele prihodnje leto — je predsednik zaključil zbor.

slučajnosti, med njimi neznatna sprememba pravil in drugo. Zvečer so se člani in njih prijatelji ponovno zbrali v Mikličevi

dvorani, toda ne več k zborovanju, temveč k prosti zabavi in tovariškemu pomenku.

Gregoriča, zaposlenega pri podjetju Slograd, ki ga je večeraj zasul plaz zemlje in mu nalomil desno nogo.

Požar na Grmadi

Kakor običajno ob lepih nedeljah sta bili tudi danes smarna gora in sosedna Grmada polni izletnikov, ki so se radovall lepega zimskega dne in krasnega razgleda. Pozno popoldne pa je nenadno nastal na Grmadi gozinski požar. Bržkone je nekdo izmed izletnikov v nepredvidnosti vrgetl tiečo cigareto ali pa gorečo vžgalico v suho listje in ga zanelil.

Ljubljana preko nedelje

Ljubljana, 5. februarja

Letošnji predpust je precej dolg, saj pada Kurentov god šele na 21. februarja, pa vendar vsa naša društva in organizacije hito s svojimi prireditvami, da jih čim prej spravijo pod streho, zlasti pa okoli prvega, ko je še nekaj ovenka v žepu. Zato

Je sinoči Ljubljana plesala in rajala

na vseh koncih in krajih. Povsod so bile veselo predpustne zabave, veselice in prireditve, povsod je odmeval vesel smeh, ki nam je v teh skrbih polnih dneh kar v uteho in več ko potreben. Večja prireditve je bila ples Jadranske straže na Taboru, o katerem bomo še prinesli poročilo. Dobro so se imeli legionarji na svojem plesu v Delavski zbornici, banovski uslužbenci in upokojeanci pa so se zabavali na svojem večeru v dvorani hotela »Metropol«. Prijatelji Sokola III. so se zbrali na valčekovem večeru ob Jadrano v Sokolskem domu na Tyrševi cesti, vesel živčav pa je bil tudi pri absolventih državnih trgovskih šol v Trgovskem domu. Danes zvečer pa je bila še sokolska maskarada v Štepanji vasi.

Današnja nedelja je bila lepl zimski dan, ki je zvalila smučarje v planine, ostale Ljubljance pa na krajše sprehode, ker je podnevi solnce kar prijetno prigravalo, čeprav se je gibala temperatura zjutraj med 5 in 8 stopinjami. Po dolgem odmoru je prišla na račun ljubljanske mladež, kajti Ilirija je odprla svoje drsališče pod Cekinovi gradom, tako da je bilo tudi tam prav živahno.

Tramvaj jo je udaril v glavo

Popoldne je šla po Starem trgu 28letna služkinja Marija Jemčeva. Sredi trga, kjer je pločnik najozži, je hotela prehiteti nekega pasanta, v svojo nesrečo pa ni slišala ali pa ni videla prihajajočega tramvaja, in ko je stopila s pločnika na cesto, jo je voz butnil z vso silo v glavo, da je odletela na pločnik. Takoj so jo m-rali prepeljati v bolnišnico, kjer so ugo ovili, da ima prebito lobožno in je njena poškočba prav resna.

Še dve nesreči

Na Bleiweisovi cesti tik pred Narodnim domom je neki vojaški kolesar podrl 25-

Škof Gnidovec na mrtvaškem odru

Ljubljana, 5. februarja

Pokojnega škofa Janeza Gnidovca so v soboto popoldne uslužbenci mesnega pogrebnega zavoda prepeljali iz Leonišča v škofijo, kjer so ga položili na mrtvaški oder. Tam leži zdaj pod visokim baldahinom v škofovskem ornatu, ob strani pa

mu gorijo velike sveče. Vsa dvorana je črno drapirana. Že večeraj, zlasti pa danes so prihajali verniki v škofijski dvorec, da se še enkrat poslovijo od priljubljenega škofa, ki ga jutri prepeljejo v cerkev Srca Jezusovega, od koder bo ob 10. nastopil svojo zadnjo pot na pokopališče k Sv. Križu.

Slovenski sodniki so zborovali

Ljubljana, 5. februarja

Danes popoldne je bil v glavni razpravni dvorani ljubljanskega okrožnega sodišča izredni občni zbor dravske sekcije Društva sodnikov kraljevine Jugoslavije. Udeležilo se ga je izredno lepo število članov. Na dnevnem redu je bila samo delna sprememba pravil, ki jo je narekova dela nova uredba glede poslovanja raznih človekoljubnih in podpornih ustanov. Ker se ta uredba tiče predvsem naših stanovskih podpornih fondov za primer boleznj ali smrti članov, je gotovo, da njena do- ločila zadevajo v živo mnoge naše stanovske organizacije. Razumljivo je, da je tudi med sodniki vladalo veliko zanimanje za to, kaj bo občni zbor sklenil za bodoče.

lito pa je na podlagi izkušenj, ki jih je imelo društvo od svoje ustanovitve dalje v prvih povojnih letih, pojasnil potrebo za bodočnost blaginjakih društev dr. Rupnik. Društvo šteje danes 358 članov in daje v smislu posebnega pravilnika svojim članom potrebna posojila, po smrti članov pa izplačuje njihovim družinam po 12.000 din posmrtnine. Nova uredba, ki je nedavno izšla in mora stopiti po preteku treh mesecev v veljavo, pa spravlja te fonde v resno nevarnost. Zato je odbor društva, ki je že takoj po objavljeni uredbi stopil v stik z nad tridesetimi enako ogroženimi in enako nezadovoljnimi društvi in nastopa skupno z njimi v akcijah proti uveljavljanju te uredbe, sklical današnji izredni občni zbor, kjer so se zborovalci sporazumeli za nadaljno pot in soglasno prišli do zaključka, kako jim je za varovati stanovske interese.

Zborovanje, ki ga je vodil predsednik slovenske sekcije sodnikov dr. Štepihar, je bilo prav živahno, saj so zborovalci zelo vneto posegali v debato in povedali marsikaj tehtnega. V kratkih besedah je že predsednik v svojem uvodnem govoru pojasnil, za kaj prav za prav gre, teme-

Fo obširnih pojasnil s. o. s. dr. Zigona je bil na kraju s 154 proti 17 glasovom sprejet predlog društvenega odbora, ki ga je v imenu odbora stavil tajnik dr. Štrukelj.

Čez dva tedna najdena utopljenka

Vavta vas, 3. februarja.

Kakor je »Jutro« že poročalo, je 20. januarja v Vavti vasi ob Krki prala perilo Marjana Beletova, ki je bila bolehna in ji je večkrat prišlo slabo, da je padla v nezavest. Tako jo je tudi pri pranju perila

ob narasli Krki napadla slabost, da je omanhila v deroče valove. Vse iskanje je bilo doslej brezuspešno, šele na svečnico dopoldne so našli njeno truplo nedaleč od kraja, kjer je padla v vodo, v kotlini, kamor jo je bil potegnil vrtinec. Zalostno je pri nesreči še to, da leži njena omožena sestra, mati treh otrok, hudo bolna za jetiko v bolnišnici, kjer se bori s smrtjo.

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 6. Ob 15. Snegulčica. Brezplačna mladinska predstava.

OPERA

Ponedeljek, 6.: zaprt.

Pretep. Iz Most pri Zirovnici nam na zadnevno vest v zadnjem ponedeljskem »Jutru« pišejo: V soboto 28. januarja zvečer sem podpisani Noč Ivan, pesnik in tovariški delavec iz Most bil v Maticini gostini v Mostah v družbi s Triplatom Janezom, Dežmanom Slavkom in Matičem Evgenom. Igrali smo tako zvani durak ne meneč se za to, kaj se je godilo med ostalimi gosti. Pri nekem prepriju je nekdo razgrl površnik Pretnarju Ludviku. Ta je kmalu potem pristopil k meni in mi rekel: »Ti si razgrl moj površnik ter silil v mene. Rekel sem mu, naj me pusti pri miru ker nisem imel nič opravka z vso rečjo. Takoj nato sva šla s Triplatom ven, da bi šla domov. Zunaj sem stopil ob stran ceste, da je šel mimo mene naprej Pretnar. Za'em sva se s Triplatom vrnila v gostilno, da se izognova morebitnemu prepriju. Čez nekaj časa sem skrivaj šel iz gostilne, ker sem hotel domov. Za menoj je prišel Pretnar ter me je brez povoda podrl na tla in me začel tepsati in tako sem v silobranu ranil Pretnarja. Vse to lahko s pričami dokazem. O neki ljubosumnosti pa ni govora. Bila sploh nisva v sovražstvu. Noč Ivan.

Mladina Jugoslovske nacionalne stranke

je ime a popoldne v Grmekovi dvorani v Studencih lepe družabno prireditve, ki je tesno povezala našo idealno nacionalno mladino z zastopniki starejše nacionalne generacije, ki so tudi prihiteli med mladino, da jo podpro v njenem idealnem, po žrtvovalnem stremeljenju.

O tem in onem

Oa doma je pobegnil neznanokam 16-letni Albin Frič iz Slovenske ulice 28. Ker je mati v strahu da se ni sinu kaj pripetilo, je o zadelu obvestila policijo. — Zlat poročni prstan je našla lekarniška manipulantka Marija Jazbinškova. Na prstanu je gravirano ime Zora. Prstan je na policiji. — Nevarna tipa je zajela policija v osebi 30-letnega krošnjarja Djordja Perišića iz Knina in Djordja Takliča iz Petrinje. Perišić je ukradel Josipu Kovačiču s Slomškovega trga 13 iz telovnika žepno uro z verižico. Stražnik je našel pri telesni preiskavi pri njem pet žepnih ur in lovski nož. Oba sta v zaporu. — V stanovanju trgovskega pomočnika Josipa Hóbla, Alek sandrova 44, se je vthotajl neznanec in odnesel uro z verižico v vrednosti 700 din.

Zmagovita pot čeških filmov

Ob ljubljanski premieri »Križa ob potoku«

Izbira čeških filmov, ki jih v Ljubljani predvaja kino »Union«, je pokazala doslej tako srečno roko, da je vsak dosedanji češki film najboljša propaganda za nadaljnega. Filmi kakor »Maraša«, »Hordubalk«, »Pater Vojteh«, »Poročnik Repkin« in drugi so ne le v svojo zanimivo in vedno kvalitetno vsebino, marveč tudi v svojo že kar odlično tehnično opremo prepričali vsakega prijatelja dobrih filmov, da lahko češka filmska produkcija uspešno tekmuje s filmi velikih narodov. To neizpodbito dejstvo je že samo, ne glede na druge, zlasti kulturno politične ozire, najučinkovitejši razlog, da posvečamo češkim filmom posebno pozornost.

Tudi film »Križ ob potoku«, ki ga pravkar predvaja jo »Union«, ne zaostaja v nobenem pogledu za svojimi predhodniki. Iz spisov starejše češke pisateljice Karoline Světlé (1830—1899) je znameniti praški režiser Miroslav Jareš srečno izbral mikavno snov romana »Križ ob potoku«, ki obravnava življenje starih čeških kmečkih rodbin. Rod Potockih zadnje prokletstvo in njegovi potomci so čudni ljudje, ki radi uhajajo na stranpota. Vžlic temu se vrla Evička, inteligentno, srčno dobro dekle iz premožne kmečke hiše, omoži na dom Potockih. Njen mož Štepan je izprva dober in se zvesto oklepa doma, pozneje pa ga »pokvarjena kri« Potockih zvali na stranpota. Zaplete se v ljubezenski odnos s krčmarjevo hčerjo in naposled požene kot strasten kvartopirec vse imetje na boben. Vrla Evička mnogo trpi, vendar upa, da bo s svojo vztrajnostjo in ljubeznijo pre-

POT DO SREČE knjigo in ostale informacije dobite zastoj, ko se obrnete na poznane grafologa Karmaha, Zalec. 81-37

Prvovrstni trboveljski **PREMOG** brez prahu, koks, suha drva nudi **Pogačnik** BOHORICEVA 5. Telef. 20-59.

Danes ob 16. uri nepreklicno zadnjikrat **KINO MATICA 21-24**
ROBIN HOOD
po znižanih cenah 4.50 in 6.50 din. Predstavi ob 19. in 21. zaradi koncerta odpadeta!

30 letni jubilej organizacije železniškega uradništva

Ustanovljen je bil odsek za gradbo društvenega doma

Ljubljana, 5. februarja. Istočasno kot železniški upokojeanci so danes popoldne zborovali v dvorani pri Mikličevi tudi železniški uradniki. Občni zbor, ki je bil glede na 30letni obdobje Društva jugoslovskega železniškega uradnikov jubilejen in se ga je udeležilo zelo lepo število članstva ljubljanskega oblastnega odbora, je ob 13. uri otvoril predsednik železniški svetnik Miro Bertoncelj. Glede na jubilej je občni zbor obiskal tudi zastopnik železniškega ravnatelja načelnik občega oddelka dr. Ljudevit Ladiha. Nadalje so bili navzoči predsednik Lige slovenskih železniških uradnikov višji svetnik Josip Obad in delatci oblastne uprave iz Beograda in Zagreba, pa tudi zastopniki drugih strokovnih organizacij: gg. Duhovnik, Rože, Jurc in Umk, ki so društvu k 30letnici čestitali.

Predsednik se je v svojem poročilu ozrl daleč v zgodovino društva in njegove plodnega 30letnega delovanja. Naglasil je, da je bilo društvo v času tujeja gospodarstva ustanovljeno l. 1909. v Trstu po vzoru bratov Čehov in je v težkih letih stalno večalo število svojega članstva. Rastlo je tudi število njegovih podružnic. Vsakoladne skupščine so bile manifestacije narodne ideje in stanovske zavesti. Izdajalo je tudi svoj stanovski časopis. Ker so nemški tovariši kmalu spoznali, da jim to društvo slovenskih uradnikov postaja nevarno posebno v Sloveniji, so začeli proti njemu ostro gonjo, pa jim je že v prvem letu svetovnega pokolja uspelo, da je bilo društvo po komaj parletnem delovanju razpuščeno, njegovi funkcionarji pa so bili premeščeni v povsem nemške kraje ali pa vpoklicani v vojske. Toda s prevratom je nastopila doba novega razmaha in nekdanji člani so se takoj spravili na delo, za obnovo društva. To jim je tudi kmalu uspelo. Odtlej se je na njegovo pobudo razpredla podobna stanovska organizacija na vso državo in danes so vsa društva povezana v Zvezi, ki ima izražene oblastne zavesti in vseh sedežih železniških direktorij.

Predsednikovemu poročilu, ki je bilo sprejeto s priznanjem, je sledilo poročilo tajnika g. Rudolfa Mejaka, ki je obsežno in izčrpno poročal o delovanju društva v pretekli poslovni dobi. Podrobnejša poročila je odbor objavil sprti že v svojem stanovskem glasilu. Iz tajnikovega poročila pa je izhajalo, da je bila društvena delavnost zelo vsestranska na splošno zadovoljivo članstva. Predsednik oblastnega odbora je izdelal predloge za zelo zaželjeno spremembo novega zakona o državnem prometnem osebju. Tega novega

zakona še ni in tudi ni znano, kdaj bo izšel, pa koliko bodo v njem upoštevani predlogi društva. Oblastna uprava je večkrat posredovala na merodajnih mestih zaradi izrabe letnih odmorov. Toda razmere se kljub obljubam niso mnogo izboljšale. Krivda tiči predvsem v pomanjkanju osebja in kreditov. To vprašanje pa je postalo že tako pereče, da se je začelo z njim baviti tudi že dnevno časopisje. Z uspehom je nadalje društvo interveniralo za izboljšanje razmer v tujskih sobah. Za povišanje prejemkov se je v Ljubljani vršil sestanek vseh strokovnih organizacij uslužbencev državnih ustanov. Izdelana je bila tudi spomenica, ki jo je posebna deputacija oddala banu in Trgovski in Obrtni zbornici. Objubljeno je bilo, da bodo težnje in želje upoštevane. Nadalje so bili sestavljeni predlogi za spremembo pravilnika bolniškega fonda. Uprava sodeluje tudi pri akciji glede nove uredbe o humanitarnih fondih. Sestavljena spomenica je bila poslana na merodajna mesta. Zastopniki društva v upravi bolniškega fonda so z uspehom sodelovali pri akciji za gradnjo paviljona na Golniku. Pri raznih volitvah v bolniški fond, nabavljajmo zadrugo in v podporno društvo so upravo zastopali tovariši. Ker je morala zaradi novega zakona o zadržanju likvidirati zadrugo »Dome«, je bilo namesto nje ustanovljeno društvo »Dome«, h kateremu so pristopili skoro vsi člani zadruge. Društvo je v tem času kupilo neko zemljišče pri postaji Rateče-Planica. Intervencije društva so bile zelo številne in so bile zvečne uspešne. Uprava se je po svojih zastopnikih udeleževala občnih zborov drugih oblastnih odborov, s katerimi je gojila zelo tesne stike. Maribor:ki pododbor ljubljanskega oblastnega odbora deluje vzborno in vestno in je z upravo v stalnih stikih. Društvo je med letom priredilo več zelo uspešnih izletov tudi v tujino in imelo tudi en družabni večer, ki je lepo uspel. Med letom je društvo podelilo dve podpori, odobrilo eno posojilo in izplačalo na posmrtninah 10.000 din. Število članstva je naraslo in danes šteje 442 članov. Odnosi z drugimi strokovnimi organizacijami so bili lojalni. Tajnik je zaključil svoje poročilo s pripombom, da odbor morda ni imel tolikih uspehov kakor so si člani želeli, da pa za to krivda ne zadene uprave. V bodoče pa je pričakovati izboljšanja.

Po poročilu blagajnika, iz katerega je bilo razvidno povoljno stanje tako društvene blagajne kakor tudi stanje raznih fondov, je bila na predlog g. Vladimira Tomiča, ki je podal poročilo nadzornega odbora, soglasno izglasovana razrešnica celemu odboru. Med posameznimi poročili so b'le zelo živahne debate, posebno v zvezi s predlogom o ustanovitvi posebnega gradbenega odseka, ki ga je stavila uprava. Zborovalci so po izčrpi debati sklenili ustanovitev tega odseka, katerega naloga bo izdelati podrobne načrte za gradnjo doma železniških uradnikov, pa izdelava pravilnika, po katerem naj ta odsek postuje.

Sledile so volitve nove uprave. Soglasno je bila izvoljena predložena lista s predsednikom dr. Matijo Campo na čelu za I. podpredsednika je bil izvoljen Bruno Parma, za II. podpredsednika pa ing. Anton Ozvald. Nadalje so bili izvoljeni za odbornike ing. Franc Jagodič, Franc Lužar, Janko Klasič, Janez Košir, France Lipovšek, Hugo Mešiček, Ferdo Hladnik, Franc Sedej in Stanko Čretnik. Za njih namestnike Valentin Benedičič, Franc Kesler, Avguštin Mehle, Maks Zurlini in Ivan Kastelj. V nadzorni odbor Ivan Turk, Rudolf Mejak in Josip Nudarič, za njih namestnika pa dr. Alojz Rustija in Metod Kopitar.

Na kraju so bile na dnevnem redu še

Zdelo se mi je, da v senci Palais-Royala, ki je tolikaj zvezan z njeno epopejo, prodram globlje v njeno duha in da si ne bi bil mogel nikjer drugod tako nemoteno in vendar v takem veličastnem dekorju njene zgodovine obnavljati vročih diskusij o smislu in nesmislu njene goganja, o strahotnih zaletih mase v dobi Terorja in o čudni reakciji napoleonskega časa, ki je z zvezanim snopjem njenih idel zasejal po širni Evropi semena velike zablode in nič manjšega izvora novih resnic. Poslej je s podobami popoldnevov v parku Palais-Royala, z dekorjem častitljive arhitekture ogromnega zgodovinskega doma in s stebri njegovih arkad ilustrirana v mojem duhu slehernak knjiga o tej »nesmrtni volkulji«, kakor je imenoval nekdo letošnjo »jubilatko« — Francosko Revolucijo.

Dr. Prešerin
"vzdignite me, zadušiti me hoče"

Pojutrišnjem, dne 8. t. m. poteče 90 let, odkar je umrl dr. France Prešer...

Zapisali so o njem, da je prišel ko meteor.

Tako se narodu v resnici utrne luč v temi zgodovine. Kadar ljudstvo na svoji poti do kulture...

Devetdeset let je, odkar je France Prešer zatisnil oči, nekaj rodov se je v naši kulturi in na naši zemlji izmenjalo za njim.

Največ sveta otrokom slíši Slave, tje bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti voljo vero in postave...

Nocojšnji koncert v proslavo 60-letnice Antona Lajovca bo imel naslednji spored: Uvodno besedo govori prof. Mar. Jan Lipovšek...

E. Justin: Prešeren, študija za bakrorez

...v donadi jih bomo u... nazna- nje dali. — 3. tega mesca so poskusili pervikrat vožnjo po železnici od Celja do Laškiga (Tüffer). — Z zdravjem našiga slavniga pesnika Dr. Prešerna slabo stoji; pred nekimi dnevi so mu vodó iz trebuha izpustili, kér je vodenica čedalje hujsi prihajala. Bog daj! de bi mu zdej odlégo in de bi spet ozdravil! — V Logatcu so v pondeljik za poslanca izvolili gosp. Dr. Ovijsčiča — Kér je gosp. Stercin iz Kamnika državni zbor zapustil, bo kmalo volitev noviga poslanca. —

Podoba

Faksimile prve beležke Bleiweisovih »Novic« o Prešernovem zdravju pred smrtjo, objavljene 10. januarja 1849.

...stnika krajnskih mest pri deželnih stanovih, dokler bojo ti obstali. — Gosp. Dr. Prešerin nam je na znanje dal, de ni res, kar je unidan »Novičar« zastran njegove bolezní govoril, in de njegova bolezní ni huda, kar se očitno iz tega vidi, ker g. dohtar sam Novice bere. Z velikim veseljem tedej prekličemo Novičarjevo laž. — V nedeljo 4. febr. 1849. 400 Madžarskih vojakov in vjetih

Druga beležka »Novic«, objavljena v sredo 17. januarja 1849.

Pevcu vedno sreča laža. Vendar peti on ne jenja, grab'te d'narje si gotove. Kupujajte si gradove, v njih živite brez trpljenja. Koder se nebo razpenja, grad je pevcu brez vratarja, v njem zlatnina čista zarja, srebrnina rosa trave, s tem posestvom brez težave, on živi, umrje brez d'narja.

(Iz »Glosec«)

Naročajte Mrzelovega »Boga v Trbovljah« Založba »Trbovlje« — Ljubljana

Hiša Prešernove smrti v Kranju s spominsko ploščo nad vhodom

Iz bibliofilske izdaje »Krst« pri Savic»

NOVICE
kmetijskih, rokodelnih in naravnih

Na svetlobo dane od krajske kmetijske družine

V red devane od Dr. Janeza Bleiweisa.

Tečaj VII.

V sredo 14. svečana (februarija) 1849.

Na grobu slavniga pesnika Franceta Prešerna, dohtarja pravíc in c. k. pravdosrednika v Krajnji (rojen 3. grudna 1800 v Breznici, umrl 8. svečana 1849).

Milo glasijo se strune, Britka žalost nas presune, Lica močijo solzé! Mirne semlje tamno krilo. Oh — prezgodaj boš hladilo Pesem prepolno sercé!

Slavnih Grekov in Rimljanov, Albioncov, Italjanov, Francje jezik bil Ti drag Nemške pesmi Tvoje gladke, In slovenske tako sladke Čerti le vohaški vrag!

Praznih buč, verig čertilo Up Ti zgodaj zadušilo, Izvir nečeljih ran! Potop vidi Svoje srčce, Misi visoko letéce V svet preselil si prostán.

Želj nečeljih bolečine Tihe naj vmire globine, Vene Tvoj večno seleni! Nas, ki Tvoje pesmi brali, Čvetlice solzne metali Na Tvoj grob — nadošaj Ti!

M. Kastelic.

Bratovšnja sv. Florijana v orodju

gospodarji v to dru- leto morebiti komej 1 f

Lejte, ljubi prija' v prijazni vzajemno bili, ktera se vzajem' selseitige Brandschade

V létu 1848 je k bratovšnji sv. Florijskiga 1391, tedej 581, tedej 116 ve- 500, tedej tudi 63

V pretečenim zavarvanih (asekur zavarvanske vredn millijone in 221,00 werth). Celó prer- Florijana zavarvané dinarjev. Lepo šte- rodca razveselilo, imenovani družbi :

Ta hvale vre létu za zavarovane denarju povernila Korošcam 35,3 torej je móglá v lani plačati.

Zatorej je čilo, in je te od sto gold čati.

To plačilo

Verzi Mihe Kastelca Prešernu na grob

— 29 —

veti branja vjet pride ebi (to je, in pogniti, pomarati, tti; nore presnina) mčena be- nemci še po greško épán pri- a, šeraga in »s) in eja izpah- esedi takó 1 s pisa- zvirku vednost, lj njega drugaci

Žalostno oznanilo — in prijazno povabilo.

Slavni slovenski pésnik Dr. France Prešerin, je 8. dan tega mesca ob osmih dopoldne v Krajnji po 13 tednov dolgi bolezní na vodenici umrl v 49. létu svoje starosti. Gosp. tehant Dagarin, ki so ga vsak dan obiskovali, ne morejo dosti dopovedati, kako potepeljiv je bil rajniki celi čas svoje bolezní, in kako lepo z Bogam spravljen de je umrl. Noter do zadnjiga zdihljeja se je dobro zavedel: »vzdignite me, zadušiti me hoče« so bile njegove poslednje besede, in komej jih je izrekel — je pa vgasnil. Zjuej malo pred smertjo je še svoji sestri rekel: »Kmalo bo treba pred sobo iti« — in zares se je zgodilo!

Oznanilo smerti slavniga možá je poslal vodja krajnske narodne straže gosp. Konrad Loker po posebnim poslancu slovenski družbi v Ljubljano, ki je berž smertni list napravila v slovenskim jeziku, in ga je po Ljubljani razposlala. Spomína vredno je, de ta smertni list je bil drugi v slovenskim jeziku; perviga je pred 8. létu gosp. And. Smoletu rajniki Prešerin sam napravil.

V saboto 10. dan tega mesca je bil pogreb, karkorsniga v Krajnji že dolgo ni bilo. Krajnski narodski straži, ki je že pri več priložnostih pokazala, de je prava narodska (National) straža, gré čast in hvála, de je rajnčiga z veliko slavo pokopala. Stražniki so ga nésli; gosp. tehant z 7 duhovni so ga pokopali; žlahta, sila veliko Krajncov in Krajnjic, in veliko prijatlov iz Ljubljane, Radoljce, Teržiča i. t. d. ga je spremló na pokopališe, kjer zdej počiva, ki nam je tako sladke pesmi pél, in kteriga življenje je vender tako grenjko bilo! Kdor vé vse prigodke, ki so rajnčiga zadéli od začetka, ko je v kancelijo komorne prokuracije v Ljubljani stopil, noter do tega časa, ko je v Krajnji c. k. pravdosrednik postal, si bo lahko razložil globoko pomembo njegove pesmi, ko je pél:

Kdo zná Noó tamno razjasnit', ki tare duhá? Kdo vé Kregulja odgnati, ki kljuje sercé Od zora do mraka, od mraka do dné!

Alli pa nadpis svojih poezij:

Sim dolgo upal in se bal; Slovo sim upu, strahu dal; Serce je prazno, srečno ni, Nazaj si up in strah želi.

Prihodnjo saboto 17. dan tega mesca ob 10. dopoldne boje po rajncim bilje v Krajnji, h kterim práv lepo povabimo vse njegove prijatle in spoštovavce. Pri- dite obilno!

Po biljah se bo posvetovalo: Kako šin spominek naj bi se rajncimu naredil in kam nej bi se postavil? Slavni mož zaslužil svoje slave vredin spominek: torej je treba, de se ta reč dobro prevdari, in de se več prijatlov snide, ki se boje posvetovali: kako bi se dalo to nar boljši storiti. Dr. B.

Novičar iz Ljubljane.

Gosp. Dr. Orel je začel pretečeni teden kmetij- stvo v slovenskim jeziku učiti. Čez 80 učencov ima. Gosp. Dr. Orel se bo z gosp. Dežmanom v kmetij- stu tako verstil, da gosp. Dežman vsak

Poročilo o Prešernovi smrti in vabilo na akcijo za spomenik, ki je izpod peresa dr. Bleiweisa izšlo v »Novicah« 14. februarija 1849.

Jožef Blaznik, založnik Prešernovih „Poezij“ pa je izdal mrtvaški list sledečega besedila:

Slovenskimu društvu v Ljubljani je dal gospod vodja narodske straže v Krajnji žalostni prigodek na znanje, da je naš slavni pesnik gospod

France Prešerin,

dohar pravice in c. k. pravdosrednik v Krajnji, 8. dan tega mesca ob osmih dopoldne, po dolgi bolezni in previden s smrtimi zakramenti umrl.

Pogreb bo v saboto, 10. dan tega mesca, ob desetih dopoldne.

Slavnino mozu poslednjo čast skazati, povabi slovensko družvo prijatelje in znanca rajnca, vse ade slovenskiga društva, in sploh vse domoročce, naj pridejo v saboto v Krajnj k pogrebu.

V Ljubljani 8. dan svečana 1849.

Memento mori

Dolgost življenja našiga je kratka
Kaj enancov je zasila č' lopata!
Odpote noč in dan so groba sveta;
Ah dniva ne povē nobena prātka.
Pred smertjo ne obvarje kōča gladka;
Od nje nās ne odkipjo kupi slata,
Ne odpodi od nās življenja tātā.
Vesēlja hrup, ne pīscov pīsem sladka.
Naj zamisli, kdor slepōta ljubi svēta,
In od vesēlja do vesēlja lēta,
De smertna žētra vsāk dan bolj zākōri.
Zna biti, do kdor xđij vesēl prepēva,
Umrtvaškim pīrti nam pred kōncam dnēva
Molčē trobental bō: memento mori!

Faksimile Prešernovega rokopisa — zadnji list »Poezije iz leta 1847

E. Justin: Prešernova smrt. Studija za Ilke Vaštetove »Roman o Prešernu«

Od Prešerna do Stritarja

Obraza dveh ljubljanskih županov iz srede prejšnjega stoletja

V članku »Prešeren na dobrodelnem plesu« ki smo ga objavili zadnjič, je pisec omenil, da je na seznamu prostovoljnih prispevkov za ta ples podpisani tudi župan dr. Costa. To je pogreška, ki je nastala v naglici. Ljubljanski župan dr. Costa je bil človek poznejše dobe in je bil 11. februarja 1839, ko je bil prirejen dobrodelnim ples na strelšču, v sedanjem Ljudskem domu, komaj 8 let star in dotlej Ljubljane morda sploh še videl ni.

V tistem času je županoval v Ljubljani Janez Nepomuk Hradecki, ki mu je dr. France Prešeren ob 25-letnici županovanja 25. maja 1845 v svoji prigodnici zapel med drugim:

Kak tvoje je bilo srce goreče
za čast in prid in blagorstvo Ljubljane,
Ljubljane, ljubice nebes in sreče!

Tisti Costa, ki je na seznamu podpisal prispevek za ples na strelšču, je bil bržkone Henrik Costa, c. k. mitniški ravnatelj, oče poznejšega ljubljanskega župana dr. Ethina H. Coste, ki je bil rojen 1832 v Novem mestu, ali pa morda kak njegov sorodnik. Vaekakor je bil premožen gospod, saj je daroval 1 gl. 20. kr., docim je dal dr. France Prešeren samo 40 krajcarjev, za dobra dva bokala vina po tedanjem ceni.

Dr. Ethin H. Coste, ki je prišel v Ljubljano iz Novega mesta šele 1845, ko je sto-

pil v 4. razred tedanje gimnazije na Vodnikovem trgu, je postal ljubljanski župan meseca julija 1864 po smrti prejšnjega župana Ambroža. Za župana je bil po treh letih ponovno izvoljen 12. junija 1867 in je županoval do 13. avgusta 1868, ko je vladal zaradi opozicije proti njemu razpuščila mestni občinski svet.

Dr. E. H. Costa je bil velik prijatelj tedanjega voditelja Slovencev, dr. Janeza Bleiweisa. Mladostolenci so jima očitali, da si drug drugemu prizigata kadijo. S Prešernovo dobo je imel dr. E. H. Costa samo toliko zveze, da je za svojega županovanja v Ljubljani postavil pri Tranči nov čevjarski most iz litega železa, ki so ga imenovali po zaslužnem županu iz Prešernovega časa Hradeckijev most. Ta most, ki je veljal 29.500 gl., je izdelala železarna v Dvoru pri Žužemberku. Pred leti so ga prenesli k nekdanji prisilni delavnici nasproti mrtvašnice, ko so zgradili na njegovem dotodanjem mestu nov betonski most po načrtu prof. Plečnika.

V ostalem je dr. E. H. Costa dokaj zanimiva podoba v zgodovini slovenskega narodnega prebujenja. V življenjepislu, ki ga je napisal o njem V. Urbas in ga je izdala Slovenska matica 1877, dve leti po Costovi smrti (30. januarja 1875), beremo, »da očetu Costi niso bili kaj po gođu Slovenci zlasti, ko so se začeli gibati 1848. l., a marsi-

kak dokaz imamo, da se je že onega leta nagibal mladi Costa na slovensko stran... Od prvih dni meseca julija 1850. l. se je učil slovenščine pri Malavašču ter se tisto leto sam začel pisati malo slovensko slovnico, razdeljeno v 20 nalog, katero je za tisk namenil i meseca oktobra t. l. v Gradcu res prodal knjigarju Ljudevitu za 40 gl. Da delo ni bilo kaj pridna, ni se čuditi, kajti skladatelj je bil še le 18 let star i slovenščina ni mu bila materini jezik. Prav v istem življenjepislu, ki vseskozi hvali Costovo delo, čitamo, da se je 1867, ko je postal za nekaj časa celo namestnik deželnega glavarja, »zopet pričel učiti slovenščine i sicer pri prof. Lesarju.«

Kljub temu, da se je župan ponovno »pričel učiti« slovenščine, je bil vendarle slovenski pisatelj. Ker je za njegove dobe prevladoval kult Valentina Vodnika kot prvega slovenskega pesnika, kajti Prešeren je bil sodobnikom še preblizu, da bi ga razumeli in pravilno ocenjevali, je 1859 izdal »Vodnikov spomenik«, za katerega so prispevali tedanji slovenski pisci in v katerem je napisal za predgovor: »Ni mi še treba obupati nad tem, da se bo začelo naše slovostvo krepkeje gibati in da bode napredovalo.« To je bilo njegovemu življenjepislu dokaz, da »zatorej ni res, kar radi trdijo njegovi obrekovalci, da se je podal v slovenski tabor še le, ko mu je spodletelo pri Nemcih. Res je bil med ustanovitelji Narodne čitalnice v Ljubljani, v kateri se je sprijatelil z »očetom Slovencev« dr. Janezom Bleiweisom, med ustanovitelji in prvi načelnik Južnega Sokola, ko pa so 1864 ustanovili Matico slovensko, je postal njen odbornik, 1868 pa celo njen predsednik. Ko se je odbor Matice slovenske 9. julija 1872, pravi Urbas v svojem življenjepislu, »posvetoval o predlogu za ustanovitev narodne tiskarne v Ljubljani, se je pokazala prav resno tedanja ločitev »mladih« od »starih«, še bolj pa na občnem zboru v septembru, ko so nekateri »mladi« strastno nastopili proti dr. Costi čes, da je klerikalca, da narod v tmno vleče, da deli vse le iz sebičnosti i. t. d.«

Kako je bilo s klerikalizmom takrat? Takole čitamo: »Še enega početja se je udeležil dr. Costa konci 1868. l. Vstanovilo se je namreč v Ljubljani katoliško društvo katero je izvolilo dr. Costo za podpredsednika. Oni pošteniki, ki so se šli za kontrolorje vsega Costovega delanja, so ga plovili, se ve da, tudi zaradi tega: raztrstili so celo laž, da namerava stoniti v samostan minoritov, ter so sklepali svoje do-

plise po časnih (kajti vsi so prišli iz ene fabrike) z besedo: Pojdi v samostan, Ofe-lija! Pa tudi to se vemo, da se je dr. Costa 10. marca 1870. l. odpovedal knjižničarstvu pri omenjenem društvu ter zapisal v svoj dnevnik: Celotizem nekaterih družabnikov me primora k temu; to vam je strašen ultramontanizem, ki nima podobe s pravim katolicizmom.«

Važno vlogo je igral dr. Costa, ki je med tem postal tudi že deželni odbornik, član deželnega slovskega sveta državni poslanec ter je bil 1871 tudi kandidat za deželnega glavarja, pri ustanovitvi zavarovalne banke »Slovenec«, ki je imela svoj sedež v Ljubljani, podružnici pa tudi na Dunaju in Budimpešti, kjer so naše tedanje gospodarstvenike židje temeljito oslepeli. Polom te banke je za dolgo omahal zaupanje v gospodarske sposobnosti tedanjih prvakov slovenskega naroda ali dr. Costo se je še pred polomom 26. maja 1874 odpovedal vodstvu banke

»Toda čast so postajali bolj i bolj neugodni bolj i bolj rema je postajala ločitev »mladih« i »starih«. — Med tem je dr. Costa hudo obolil, iskal je zmanj z »ravniki« pomoči, dne 28. januarja zvečer 1. 1875 je umrl zaradi raka v želodcu, star še ne 43 let.

Tedaj so 30. januarja 1875 zapisale »Novice« med drugim: »Da je bil dr. Costa zaradi tolike duševne zmoglosti, zaradi tolike navdušenosti za svetinje narodove zaradi tolike veljave hud trn v peti tuicem je znano vsacemu, kdor je poslednjih 10 let bral časnike nemške, al da so tem protivnikom se pr'družili naslednja leta tudi nekateri domačini, to je 'n ostane sramoten madež v zgodovini slovenske. Ne orehomaha so v treh slovenskih časnikih ter v umazanih »dunajskih sonetih« letelo mrtvice na moža, ki se vse svoje življenje žrtvoval domovini svoje.«

Dr. Costa je imel velike potrebe. Udeležilo se ga je na 12.000 ljudi kar je bilo za tedanje Ljubljano naravnost ogromno.

Ali strma mladik, ki se je zbirala okoli iznatisla dunajskega »Zvonca« in nemika »umazanih dunajskih sonetov« Josefa Stritarja, je prevladala. Josef Stritar je tudi predložil slovenski inamosti pravo vrednost našega nemika dr. Francea Prešerna ter mu n'boril veljavo ki mu gre.

Ljubljana se šele v poznih letih počastila s pomnilnikom svojega župana dr. Ethina Coste ko je na njem imenovala en izmed ulic v bež'grajskem okraju. P

Jarmila Novotna v Jugoslaviji

Ljubljana, 6. februarja

»Jutro je že poročalo, da bo slovita pevka in umetnica Jarmila Novotna, dolgoletna primadona, praške, berlinske in du, najske opere gostovala v Zagrebu in Ljubljani. Včeraj popoldne se je umetnica pripeljala v Zagreb, kjer so ji privedli pripršen sprejem. Prišla je naravnost iz Prage, kjer je nazadnje pela »Rusalko« in Tatjano v »Jevgeniju Onjeginu«. Umetnica je bila zelo navdušena nad prisrčnim sprejemom v Zagrebu in je izjavila, da je srečna, ko je prišla v Jugoslavijo, ki jo smatra za svojo drugo domovino. Pozna Dubrovnik in našo lepo dalmatinsko obalo. Zda je na veliki turneji, ki je zadnja pred odhodom v Ameriko. Iz Zagreba bo pota, vala v Bukarešto, odkoder se pa vrne k nam in sicer v Ljubljano, kjer bo pela 18. februarja. Od nas bo krenila v Cannes, kjer bo sodelovala na Mozartovem festivalu in bo pela v »Figarovi svatbi«, nato pa bo potovala preko velike luže.

Zagrebcane je seveda zanimalo, ali bo njena bodoča kariera pri filmu, pa je umetnica dejala, da ji je sicer večja filmska družba ponujala angažma, ki ga pa ni mogla sprejeti, ker so zahtevali, da se obveže za pet do sedem let. Sicer je pa doslej že večkrat nastopila v filmu, saj je odigrala najmanj deset vlog. V Ameriki bo gostovala v operi Metropolitan, nato pa bo krenila z znamenitim dirigentom Toscaninijem na veliko turnejo po Ameriki. V Zagrebu bo pela danes Marinko v »Prodani nevesti«, v terek pa nastopi v »Traviatu« Tudi v newyorški operi bo nastopila v »Traviatu« mimo tega pa še v »Bohomet«, nato pa bo vsekar odšla v Hollywood, ker se je obvezala za dva tilm. Sodelovala bo tudi pri otvoritvi sve, tovrne razstave v New Yorku. Z Novotno bo pel bivši tenorist ljubljanske opere Gostič, o katerem pravi pevka, da je odličan

partner. V Zagrebu vlada za nastop slovite umetnice veliko zanimanje.

Pojutrišnjem, dne 8. t. m. poteče 90 let. odkar je umrl dr. France Prešern, največji slovenski pesnik, ki je s svojim življenjskim delom položil temelje naši duhovni kulturi. Da se poklonimo liku našega velikega genija in da si priključimo podobo časa ob njegovi smrti v spomin prinašamo nekaj redkih, zanimivih dokumentov o njegovih poslednjih dneh s faksimilom pesmi »Memento mori« iz zbirke slikarja — grafika E. Justina in z dvema njegovimi, ma portretnima studijama.

Skladatelj Anton Lajovic slavi te dni ob priliki 20 letnice slovenske Filharmonične družbe 20 letnico predsedovanja družbi. Pred dobrim mesecem je Lajovic praznoval svojo 60-letnico in bo v proslavo tega jubileja drevi v filharmoniji koncert njegovih del.

H. R.:

Darilo

Z darila je čudna reč: so namreč darila iz dna srca, darila iz lahke roke, darila, ki jih radi damo, in darila, ki jih moramo dati.

Bruno Mlinar je moral dati darilo, svojemu sosedu za srebrno poroko!

Ako bi bilo po Mlinarjevih mislih bi rajši nič ne dal. Zakaj prvič, se nista nikoli posebno dobro razumela, drugič, je bil vedno preprič, kdo ni ugasil luči v kleti ali katera žena sme prej uporabiti pralnico, in tretjič, Bruno Mlinar sploh ni bil prijatelj daril.

Toda nič se ni dalo narediti. Moral je dati darilo. Slo je le še za to, da bi bilo darilo na pogled veliko in da bi ne stalo dosti. Vsak pozna to željo.

V takih primerih se kupi potem po navadi kristalna vaza: Ta je videti dražja, kakor je, napravi se velik zavitek in — kakor smo rekli — darilo vzbuja pozornost. Tako je mislil tudi Bruno Mlinar in mislil je prav.

Bruno Mlinar je stopil v trgovino s steklom.

»Koliko stane tole? — Koliko pa tole?« Vsaka stvar je stala več, kakor je hotel izdati.

In medtem ko si je Bruno Mlinar ogledoval steklene zaklade in se boril s svojo skopostjo, je zagledal kup črepinj. Prav v kotu je ležala kopica lepih kristalnih črepinj.

»Kaj pa je tole?« je vprašal Bruno Mlinar.

Trgovec je rekel žalostno: »Velika vaza se nam je včeraj razbila.« To ste se gotovo zelo ustrašili? — menil Bruno Mlinar. »Ali je bila vaza draga?«

»Osem sto dinarjev.«

»Osem sto dinarjev? To je dosti denarja! Pa kaj boste s temi črepinjami?«

»Na smetišče jih bomo vrgli — seveda!«

»Bruno Mlinar je nekaj časa stal, kakor da je onemel

»Ali bi jih — je nato vprašal in bilo mu je nekoliko mučno. »Mislim namreč, če niso več za rabo, ali bi mi jih ne hoteli podariti?«

»Podariti?«

»Da Vam tako niso v nobeno korist.«

»Prav radi!«

Bruno Mlinar je bil vžličen. Bruno Mlinar je stisnil trgovcu roko.

»Kupil bom tudi še kaj drugega. Moja žena potrebuje majhen lonček za gorčico. Za to pa mi morate razbiti vazo, ki je stala osem sto dinarjev, posebno lepo zaviti ter poslati na tale naslov.«

»Rad šes danes?«

»Se danes!«

Bruno Mlinar je bil svojega domisleka strašno vesel! Njegov sosed bo dobil darilo z vžitiko Bruna Mlinarja in mislil, da se je vaza med transportom razbila, a sramoval se bo pripovedovati gosposke-mu darovalcu o nezgodi. Zakaj če že kdo izda za koga toliko denarja, ni ne sme-mo delati težkega srca. To zahteva takt in dostojnost.

Drugo jutro je pozvonil Bruno Mlinar pri sosedovih. Rad bi še osebno čestital Obdarovanec je bolesto stisnil Bruna Mlinarju roko: »Srčna hvala, gospod Mlinar, prav srčna hvala!«

»Ali vam je bila vaza všeč?« je klemersko vprašal Bruno Mlinar.

Prijatelj je pokimal: »Zelo! Samo eno vprašanje dovolite, gospod Mlinar: čemu ste dali prav za prav vsako črepinjo posebej zaviti v papir?«

»Ostani in ostani«
Vodnikove družbe:

Fotoamater

Do motivov

pogostoma ne moremo tako blizu, kakor bi radi. Tu nas ne ovira samo osebna skromnost, temveč tudi dejstvo, da je globinska ostrina tem manjša, čim manjša je razdalja. Globinsko ostrino pa potrebujemo tem bolj, čim živahnije so naši motivi. Nekaj ra.dalje je zato vedno na mestu. To nam daje sicer manjše slike predmetov, za to neprijetnost pa so nam na razpolago puvečena niki.

Monokelska leča

je najboljši in najcenejši pripomoček za ustvarjanje slik z mehčalnim učinkom. Daje to na sebi, česar ne daje nobeno drugo mehčalo v tako perfektni meri ostro temeljno risbo z omečanimi obrisi in stopnjo omečanja lahko poljubno doziramo. Imetniki starih, nemodernih kamer na plošč v formatu 6,5 x 9 cm ali 9 x 12 cm naj se ne žalostijo zavoljo te posesti. Naj takšni kameri nadomestijo originalni objektivi s periskopskim naočnim steklom za daljnogledne, ki ga dobe pri vsakem optiku za 2, 3 kovače in pripravili si bodo možnost nepreplačljivih ur, ko bodo posebno kakšne portretne in lihožitne motive studirali in smelali na nov način z efekti, ki jih na amaterskih posnetkih ne vidimo vsak dan. Kar se tiče goriščne takšnega preprostega, toda za umetniško fotografiranje nenadomestljivega objektiva, je treba seveda vedeti, da računajo optiki goriščne v dioptrijah: 1 dioptrija pomeni v fotografskem jeziku goriščno 1 m, 2 dioptriji sta 1/2 m, 3 dioptrije predstavljajo goriščno 1/3 m itd. Za format 6,5 x 9 cm bi prišla v poštev na pr. monokelska leča 6,5 dioptrije, približno 15 cm, za kamero 9 x 12 cm pa 5 dioptrij, to je 20 cm. Votla stran leče je v kameri obrnjena proti predmetu.

Stopnjo omečanosti z zaslonko, kakor »čeno, poljubno doziramo. Pri zaslonki 8 je omečanosti že skoraj konec. Pri zaslonki 4,5 pa je pogostoma še nekaj preveč. Pravo zaslonko določimo najbolje z opazovanjem slike na medlici, in sicer moramo gledati bolj na celoto slike, nego na kakšno njeno podrobnost. Pri ustanavljanju naj bo pred lečo tudi vedno rumenica, da se izognemo naknadni korekciji ustanovljenega izteka, ki bi bila drugače potrebna zavoljo nekih napak, ki se držijo znostavnih leč.

Pri posnetkih v megli

se moramo zavedati, da vodne kapljice, ki plavajo v zraku in meglo sestavljajo, razpršujejo svetlobo. In sicer razpršujejo kratkovalovne (modre) žarke močneje nego dolgovalovne (rdeče). Da bi se mogla najmočneje razpršena modra svetloba uveljaviti, ne priporočajo uporabe rumenice, nekateri pa pravijo, da je umestno celo modro sito. Takšne nasvete je treba jemati previdno. Po naših izkušnjah celo pri pankromatskem tvorivu in v rahli megli ne škoduje šibka rumenica, modri filter pa smo uporabili le kdaj izjemoma, če je bilo treba megleni učinek precej ojačiti. Sicer pa moramo vedeti, da večja vse to, kar beremo o snemanju meglenih motivov, le tedaj, če smo v megli sami. Če smo pa nad njo, če snemamo n. pr. megleno morje, tedaj moramo meglo obravnavati kakor oblake. Razni filtri so tu še bolj na mestu.

K navodilom o jedkalem postopku

ki smo jih objavili v sredini preteklega leta, nam amaterji, ki stvar poskušajo, tu in tam sporčajo, da jim ne gre. Vzrok je najčešče v hipermanganovi kopeli ki noče pokazati predpisanege ji stabilnega učinka. Ali niso krive morda pokvarjene kemikalije? Vzrok je pa lahko tudi v tem, da je jedkalna kopel preveč »predčena« in da deluje prepočasno. V tem primeru je treba dodati pač več hipermangana — toda s pametjo, da ne pojde potem prehitro, tako da bi izgubili kontrolo nad slabino proceduro. Oborožiti se je treba tudi s potrpežljivostjo, pozitivna ne smemo vzeti prehitro iz kopeli. Napravite najprej nekoliko poskusov z navadnimi kopijami, ki jih ne bo škoda, če se pokvarijo. Vsaka stvar zahteva nekaj prakse. Nam gre jedkalni postopek na vsak način dobro izpod rok. In da boste imeli takoj še nekaj snovi za poskušanje: lahko vam izdamo skrivnost da je mogoče jedkati tudi pozitivne, ki smo jih bili že davno na običajni način razvili, fiksirali in izpralili. To naknadno jedkanje sicer ne daje tako lepih tonov kakor normalno jedkanje, vendar pa smo z njim rešili že marsikatero staro povečavo, ki smo jo bili preveč osvetlili ali razvili, tako da ni bila za spodobno rabo.

Odrgnjene m-ene dele na kamerah, ki niso lakirani, temveč brunirani, počrnimo na ta način, da namažemo takšen del, potem ko smo ga z becinom dobro osušili maščobe, večkrat z nasičeno raztopino bakrovega karbonata v amoniaku, ki smo ji dodali dvakratno množino vode. Ko se preuši obdelamo prejšnjo odrgnino s krtačo, nazadnje jo dobro operemo z vodo.

★

Fotoklub Ljubljana, program za tekoči teden: v terek zvečer slikovne kritike, v sredo četrti večer začetniškega tečaja (razvijanje negativ), v četrtek četrti večer nadaljevalnega tečaja, v petek običajni članski večer, v soboto po dogovoru fotografski sprehod začetniškega tečaja, v nedeljo članski izlet. — Glede na nekatere naknadne prijave spornega vodstvo začetniškega tečaja, da je pripravljeno še v tej sezoni, in sicer v prvi polovici marca, otvoriti nov tečaj te vrste. Podrobnejše informacije vsak terek in petek zvečer v klubskem lokalu.

Fotoodsek podružnice Slovenskega planskega društva v Trzinu je začel v zadnjem času prav živahno delovati. V osebni svojega novega načelnika, večletnega člana Fotokluba Ljubljane g. Antona Štera, ima najboljšje jamstvo da se bo razvil v eno najpomembnejših fotoamaterskih skupin naše Gorenjske. Od 14. do 17. januarja je priredil prvo razstavo slik svojih članov, ki je doživela nepričakovan uspeh, saj jo je posetilo, kakor nam poročajo, okrog 1400 oseb. Sedaj pripravljajo fotografski tečaj, za katerega se je prijavilo že lepo število zainteresovanih. Takšno delo more biti le v korist Trzinu in vsej njegovi prelepi širši okolici, zato je pričakovati, da ga bodo znali lokalni činitelji primerno podpreti.

Jauna tribuna

Pritožbe iz Ljubljane

Pri pisemskem nabiralku glavne pošte je umetniško poslana plošča budlike, katere namen naj bi bil kazati čas pobiranja pošte, služi pa menda le za ventilator. Za najbolj frekventni poštni nabiralek bi bilo umestno modern z ranje te »komplirane« in potrebne naprave, pa tudi malo čiščenja bi tistim poklopcom ne škodovalo.

Elektrarna je v tem mesecu pobirala plačilo za skoro dva meseca toka, povprečno za 50 dni. To seveda ravno v času, ko je potrebnost največja in brez vsakega predhodnega obvestila. Če je to bilo iz kakršnega razloga potrebno bi bili letni meseci za to bolj pripravljeni in bi vodstvo elektrarne smelo pač upoštevati razmere večine svojih konzumentov. Marsikomu bi prihranilo za drugo, kje naj naenkrat vzame denar za plačilo dvomesečne porabe, ko dobi človek plačilo le enkrat na mesec.

Pivo, ta za marsikoga prijetna pijača, je pri nas nesorazmerno draga. In če se človek odloči da si kupi vrček, t. j. pol litra, dobi pa le 3 deci piva in 2 deci lepih belih pen. Mogoče malo več ali manj, da ga kar ma ne poželenje. Zakaj ne bi bilo pol litra res pol litra kakor mora biti meter res meter? Priporočal bi tistim točilem ki hočejo za pen delati neupravičen zaslužek, da si gredo točenje ogledat v deželo piva, v Češkoslovaško ali na Bavarsko. Torej za pošten denar pošteno mero!

Che gledalščini sta ob ponedeljskih, torkih in petkih brez predstav Z istim številom predstav bi se dalo repertoar tako porazdeliti da bi bilo vsaj eno gledališče odprto vsak dan. Obisk bi bil gotovo dober, ker bi igralo le eno gledališče in tudi drugih prireditelj ni dosti ta čas.

Pri elitnih plesih, nogometnih tekmah umetniških razstavah in drugih zvež za v širino vstopnine šele pri blagajni. Marsikdo reši ta problem iz enega ali drugega ozira, s tem da sploh blizu ne pride.

Stare hiše. Banska uprava kupuje po Ljubljani stare hiše in vile ter jih preureja

Zastori iz tankih tkanin

Najboljši zastori se lahko po pranju in likanju tako grdo raztegnejo, da boste vse nesrečne ker ste jih kupile. Zato se moramo naučiti, kako je treba z njimi ravnati, zakaj zastori iz etamina, tila, čipk itd. zahtevajo posebno ravnanje. Najprej je važno pranje. Zastore moramo izprati v mrzli vodi namočiti, preplakniti, nekoliko otisniti, namiliti in zviti potem pa šele politi z razkuhanimi milnimi kosmiči ali z dobro milnico. V milnici jih pustimo vsaj dve uri in šele nato jih pazljivo operemo. Potem jih izplaknemo in če so še zmeraj zažarneli, še enkrat polijemo z vročo milnico ter iznova izmanemo. Nato zastore v čisti vodi izplaknemo malo otisnemo in vložimo v staro ruho in valjamo, da se nekoliko osušijo. Še vlažne zastore obesimo, in sicer tako, da jih nagubane pršijo na krožke, gosto nataknjene na drugo, ali pa pritrdimo zastore v gubah na sponke ki so enakomerno oddaljene druga od druge. Prvi in zadnji krožek privremo z vrvice, da se ne moreta premikati in da ostane zastor napet. Vsak tak zastor se končuje z volto gubo, skozi katere vrtakomno čist drog (nalico, metlišče itd.), ki zastor obteži. Potem leno nagubamo zastor nanj, tako da je spodaj enako naguban kakor zgoraj.

Zastori so napeti kakor na okvirju in se posuše že kar nagubani. Ko izpolimo drog, ostane guba natevana in jo lahko zlikamo, če nam guba podrži likalno desko pod njo.

Male zastorčke namemo na palčicah na okna, ko so še vlažni, in jih pustimo da se posuše, nato jih smamemo in zlikamo. Tako dobe tudi svojo natančno velikost.

Vitka linija in zakon

Za zdaj velja to le v Ameriki. Nedavno so poročali dnevniki, da je šla ameriška igralca Jean Rogersova na 200 km dolgo potovanje — in sicer peš. Pa zakaj? Samo zato, da bi postala bolj vitka. Kar je nameravala, je v obilni meri dosegla, zakaj shujšala je za 15 kg, toda ko se je vrnila domov, je prejela namesto nagrade kazni. Sodišče ji je prisodilo 100 dolarjev globe.

Morda se bo kdo začudil, češ, kaj je slavnemu sodišču mar če je ta dama izgubila nekoliko svoje teže. Toda v Ameriki se je težnja za vitkostjo izpreverila že v epidemijo. Po vzoru filmskih zvezdnic hočejo vse ženske za vsako ceno shujšati. Dieta, sport, telovadba, masaža, vse je dobro, samo da se čim prej doseže namen. Vsa tolikokrat ponovljena svarila zdravnikov, češ da ima naglo shujšanje lahko katastrofalne posledice za organizem, nič ne pomagajo dasi niso redki pri meri, ko plača »mučenica« vitkosti svoje nes pametno kopiranje po vitkosti celo z življenjem.

Naglo shujšanje škoduje najbolj živcem. Zdravniki v sanatorijih za živčne bolezni bi lahko mnogo povedali o dragem in pogosto neuspešnem zdravljenju z arzenom in insulinom ki je potrebno da pridobi bolnica kak dekagram na težo, ko je lahko miselno odvržela cele kile, ki so bile živčevju nujno potrebne.

Zato so v Ameriki sklenili, da je vsak poskus nasilnega hujšanja prav za prav poskus samomora, in ker je v Ameriki samomor kazniv, je postala lena Jeana prva žrtev tega zakona. Seveda je drugo vprašanje, ali bo ta kazen (globa) odvrnila ameriške žene od koncepta po vitkosti, če jih ni morda od tega odvračila hitra bolezen da pridejo v zavod za duševne bolne ali da hoče plačati za lahkonost celo s smrtjo.

za svoje urade, kar je nepraktično in neekonomično. Zakaj bi za ta denar ne dozdala drugač traktira hiše banovinske hranilnice? Preinost bi bila v tem, da bi se uradi koncentrirali v dveh poslopih, bili bi na lepem, zračnem, minem prostoru in pa v centru mesta. Zidani bi bil po načrtih za uradne prostore rešilo bi se lep del zadavane in regulacije mesta proti nuskemu vrtu in ne odvzemala bi se stanovanja privatnih strank.

Za asanacijo vasi

Po vsej naši ljubljanski dravski banovini se pac gleda da je naša vas v zadovoljivem zdravstvenem stanju. Dobro zdravstveno stanje pa zahteva dobro pitno vodo v zadostni množini in higijensko urejene vodnjake.

Tega vsega žalibog, na Raki pri Krškem nimamo. Res imamo vodovod, ki pa že skoraj leto dni ne deluje več. Sesalni stroj je pač že star in vsako popravilo zahteva le mnogo denarja. Dolga leta je služil svojemu namenu, a zdaj ne gre več. Zdjaj bi bila le ena rešitev, to je nabava

Pet minut vzgoje

nevčki in princeske

Od joka pri padcu do strahu pred zobnim zdravnikom

Čudovito nevadni, nerodni in zanikrni so mnogi vzgojitelji. Najbolj zanikrni pa so mnoge stare device in stare ženske, ki nikoli niso imele otrok. Tem nikoli ne boš dopovedal, da o vzgoji nič ne vedo, ko jih je vendar le sam med v odnosu do otrok.

Malček pade. In že neumna ženska zakriči z rokami, vzklikne svoj »Jezus Marija!« in skreni obraz ob bolečine, kakor da je ona padla. Malček jo najprej vprašujoče pogleda, potem medlo občuti da se je morda zgoditi z njim nekaj strašnega in planje v jok ne v jok, v oglušujoče vreščanje. Potem ko po smrtnem strahu se vsa trepeče, ga medena ljubezen pomiri. In največkrat dobi malček še svoj bonbonček za nagrado. Drugič bo kajpak zavreščal še bolj. In zgodi se da dovtip postane resnica, da malček pred izprehodom opozori:

»Pa ne pozabi sladkorčkov, za slučaj da bi padel.

In ko se mala Verica kobaca v topli kopeli, pravi neumnost, ki jo opazuje:

»Ali te zebe kaj?« ali pa udi: »Vroče, kaj ne?«

Besede še prav izgovorjene niso, Verica pa že čuti, da je voda mrzla ali vroča, kakor si je pač izmislila vzgojiteljska nes pamet. In Verica se otepa in joče, da je siliti skozi vse zidove.

In ko mora mali Mirko k zobnemu zdravniku, se brani z vsem registrom vreščanja.

Kako vse drugače je, da človeku kar srce zapieše, ko vidi razumno in izkušeno mater, ki se zasmije, ko njen sinček pade. In malček se pobere in se smeje z njo. Sredi mesta sem videl kako si je potolkel kolena malček ki je padel na pločnik. Mnogo je bilo odraslih nekolet in vsi so se zganili z zaskrbljenimi obrazi, tedaj pa prvi zastaven fant:

»Veš, kaj takga pa še nisem videl! Kar luknjo si napravil v tla!«

Malček, ki se je že pripravil na krik, je pogoltnil bolečino in zavzet gledal v luknjo in pločnik, ki bi ga bila občina že zdavnaj morala obnoviti. Gledal je to luknjo in sam ni mogel verjeti, da bi zmoget tako »junaštvo«. Še opazil ni prav, kako mu s kolena curlja kri, videl pa je pomiljujoči nasmeh matere, ki je znaia prikriti svojo skrb in je mirno zvijala robc da preveže rano. Toda taka vzgojiteljska prisebnost je redka.

Zadnjič mi je na primer prijatelj pripovedoval, kako znošni so otroci pri zobnem zdravniku, če mu doma povedo: »Le priden bodi, pa greš drugi teden z nami k zobnemu zdravniku!«

Kako je to? Ob isti stvari krik in vik pri enih pri drugih pa veselje in smeh? Vzrok je v posebno občutljivi dojemljivosti otroka. Na malčka moremo izredno

novoga sesalnega stroja, toda moral bi biti na električni pogon. Menda je že storjen zadevni sklep. Prej je voda tekla dnevno po 1 do 2 uri, a še to zelo nerodno. Če bi imeli stroj na električni pogon, bi tekla ves dan, kajti izvirek je dovolj močan. Prej je bil zajet je v zelo neznatni množini in mnogo vode je ostalo neizkoriščene. Imamo še dva vodnjaka ki pa ne ustrezata higijenskim predpisom. Eden je tak, da v njem plava razna golazen, a drugi ni dosti boljši. Koncem zime se včasih zgodi da voda kar zasmrdi po gnoju, ker kmetje gnoje nje in travnike nad njim. Ob dežju in par dni po dežju je pa voda v obeh vodnjakih umazana, da nikakor ni za pitje in kuhno. Ostaneta le še dva studenca, ki sta pa vsem Račanom preveč oddaljena. V primeru večjega požara bi bilo zlasti poletni tudi veliko vprašanje kje dobiti vodo za gašenje, ker usahneti oba vodnjaka priložnost večji suši.

Ed na rešitev je torej sesalni stroj na električni pogon. Električnega toka pa na Raki nimamo in v tem je vsa zadeva. Najprej bi ne bila tako težka. Transformator je pri Imočah med Sevnico in Rajhenburgom že zgrajen. Zdjaj se je že začela napeljava proti Studencu, a o kakoli napeljava do Rake se ne sliši nič. Zdi se, da je na Studencu nekaj zainteresirancev, ki se odločujejo zavzemajo za zadevo. Govori se celo, da občina Studence ni niti podpisala garancije. Občina Raka pa je podpisala garancijo, a zdaj čakamo, kdaj dobi tudi naša občina tok. Naši občinski možje se vse premalo trudijo. Bilo bi le treba, nekoliko več se zanimati in pristojnim oblastem z vo predočiti nužnost električnega toka in z njim v zvezi še večjo nužnost preskrbe Rake z dobro pitno vodo. Sedaj bo kmalu pomlad, začelo bi se lahko pospešeno delo.

Zgodi naj se: ...in beseda je elektrika postala.

močno sugestivno vplivati, ker je človek v tej dobi razvoja bolj ovzeten za »sustitjo ko kdaj pozneje. Rečeš mu, da je voda mrzla in že ga zebe. Narediš prestrašen obraz, že se joče. In narobe tudi vseja vedina in meh ga potegneta za seboj. In če tej ali oni boli odrasli ne posveča mnogo pozornosti, ji tudi malček ne.

To so primeri iz neštevilnih majhnih dogodkov v otroškem življenju. Hujši milijunkrat hujši pa je salen sugestiven vpliv kateregakoli »odraslega« bitja, ki malčku venomer pravi, da je princeska, da je lepa, ki malemu bolniku (včasih pa tudi zdravemu dečku) venomer troji skozil sladkobno pomoljvalno in usmiljeno nasobijena usta: »Revček moj! Kje te pa boli? Buba? Oh, ti revček! Oh in ah in še tablico čokolade.« »Na, revček moj!«

Kdor ljubi otroka, zlasti malčka tam od drugega do četrtega leta in čez, naj odstrani vse take prepametne odrasle iz otrokove bližine. Kdor nima že v tej smeri razvitega zdravega razuma, da ve, kako naj reagira v takih primerih, naj se nauči; tudi v znanju, pravijo, da je moč, vaja pa jo utrdi. Brez resnega stremjenja pa ne bo nihče uspel. Vsi ti neštevilni vplivi bodo delovali na nastajajočega človeka in oblikovali mlado dušo. Princeska bo res princeska, najlepša na svetu in ogledalo ji bo potrdilo, da imajo »veliki« prav. Nihče temu ukičilo ne bo prištedil razočaranja, ki ga čaka za vogalom prihodnje razvojne stopnje. Revček pa, ki ga pomilujemo in mu neprestano dopovedujemo, da je revček, bo res revček: v vsem bo terjal obzirnost in pomoči za vsako težjo življenjsko nalogo bo preslab.

Ali je treba? Mar ni že dovolj teh revčkov med nami, ljudi brez hrbtnice, brez poguma, brez samozavesti in brez odgovornosti?

NAPODNA
TISKARNA
LJUBLJANA
KNAPLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PRKPROSTK IN NAJFINIJSJI

Slavni možje o naših ženah

Na prelomu dvajsetega stoletja so gledali možje kaj čudno na žensko. Zejo zanimivo je prebrati sodbe slavnih mož pred štiridesetimi ali petdesetimi leti, kako so zrlji na ženski pokret in kakšno bodočnost so mu prerokovali. Večinoma so bili to možje svetovnega razgleda, slavni in modri možje ki so že v tistih časih razumeli niože pa na razumel težej žensk, ki so šle za idealom enakopravnosti ter enakovrednosti z moškimi že celo vrsto let v vseh deželah kulturnega sveta. Sodbe nekaterih teh slavni h mož bi utegnile zanimati še danes naše čitateljce.

Tako piše na primer slavni skladatelj Leoncavallo: »Moj Bog — kot umetnika in pesnika me izpreletava groza, če si predstavljam žensko odvetočnico, žensko zdravnico ali žensko bankirko! Ženska je vendar ljubezen dealizem in žrtvovanje same sebe. Naj ostane to! Samo tako si ohrani svojo nadoblast nad svetom!«

Najbolj priljubljeni francoski pesnik tistih dob Francois Coppé, se je takole izrazil: »Zdjaj deluje v Parizu okrog dvajset zdravnic a imajo le malo pacientov. Ampak ne morem si misli ti družbe, v kateri bi bile zdravnice in odvetočnice, ki se s travjavajem ali na kolezu potijo za poslom. Vidim doma zapuščene otroke, za katere naj skrbi najeto osebe. In želim kar najiskrenejše, da bi bila ženska bodočnost vsaj

Ob kateri uri umrje največ ljudi?

Smrt je naravni konec življenja, ki mu ne uide ne človek ne žival ne rastlina. Naravni zakon ne pozna izjem. Prav tako vemo, da nas lahko smrt zaloti kadarkoli in kjerkoli, v mladosti kakor v starosti, sredi navideznega zdravlja ali v boleznih, včasih po izčrpanju vseh življenjskih sil. Tu govorimo o tako imenovani fiziološki smrti ali o smrti zaradi ostarelosti. Življenje podaljšuje predvsem higienični zdravni način življenja pametna hrana utrjevanje, varovanje pred boleznimi itd.

Na svetu se vsako minuto življenje rodi in umrje ter ni vezano na čas. In vendar se da po opazovanjih sklepati tudi tu na neko zakonitost. Profesor dr. Jenne v Curihu je na zdravniškem shodu na Dunaju statistično dokazal da je zlasti čas od dveh do petih ponoči v človeškem življenju posebno pomemben in da so števila rojstev in smrti v zvezi s soncem in njegovim stanjem na obzorju. Svoje opazovanje je oprl na 350.000 zapiskov o roistvu in smrti, ki so registrirani v švicarskih uradih. Tako je prof. Jenne sklepal iz svoje statistike da umrje največ jetičnih ljudi kmalu po ponoči, ko umrje največ ljudi ki hočeajo za motnimi prehrane po peti in šesti jutrnji uri itd.

Negovanje nog

Negovanje roke so dandanes že stvar ki se razume sama po sebi pri vseh kulturnih ljudeh ampak na noge se pozabija. Ni dovolj, če si noge umivamo. Noge, ki nisojo ves dan težo telesa, se morajo prav tako oskrbovati kakor roke in obraz. Prav za prav se bolj skrbno ker pride do obraza in rok zrak, ki pomaga koži do d.hanja.

Kdor ima zdrave noge, lahko sam skrbi za to, da ostanejo zdrave. Udobna, higienična obutev je seveda neogibno potrebna. Podnevi bi morala vsaka ženska nositi udobne čevlje z nizkim ali srednjimi petami. V takšnih stopa noga trdnije kakor v čevljih s francosko peto. Zvečer se noge toliko ne trudijo prenašajo tudi višje in ožje pete. Toda čevlje ne sme biti nikdar tesen in ozek. Saj je majhna noga že prenehala biti ideal lepote. Lepota ženske se že davno ne meri več po številki čevlja. Zato pa lahko vidimo posledice kurjih očes in otiščanecv dostikrat tudi na obrazu, ki se kremži od bolečin skoraj do solz.

Za zdrave noge je važna vsakdanja nega. Vsa dan si umijmo noge z milnico vodo ki ji pridamo malo hidroksida (H₂O₂) in nekoliko sode ali pa boraksa. Po kopeli jih otrimo zlasti v gležnjih z milničnim oljem, posebno med prsti. Ne pozabimo tudi vsak dan četrte ure krožiti in ogibati noge v gležnjih, počepati in hoditi po prstih. Tako pospešujemo obtok krvi v nogah. Za nohte je dobro če jih mažemo z lanolinom.

Ali se znate pudrati?

To ni tako neumno vprašanje kakor se zdi na hitri pogled. Motite se, če mislite, da prinese to umetnost vsaka ženska že na svet. Ne gre samo za to, da znate natrež' svojo noske s pudrom, da se ne svetli, zelo važno je tudi, kako ga natrete. Marsikatera vzame pudrovnico energično v roko in zamenja svoj obraz s temi, ki se morajo drgniti ali lošiti. Seveda se potem ne sme čuditi, če ima neko polt vzlic najdražjim kozmetičnim pripomočkom. Vtiranje pudra v kožne znojnice je namreč zelo škodljivo. Puder je treba samo rahlo

malo podobna ženski današnje Evrope. Slavni romanopisec George Ohnet je napisal:

»Od začetka sveta se na ženski ni nič izpremenilo. Že v času stvarjenja sveta je bila Eva prav takšna kakršna je danes. Takrat je imela samo edino obliko: svoje lase. Danianes ima krlo rokave kakor balon in bogato nabran ovratnik. Zdi se, kakor da se je mnogo izpremenilo a vendar je ženska ostala kakršna je bila.«

Samo en mož v vrsti velikanov takratnega časa se razlikuje po svoji sodbi od drugih in dandanašnja doba mu je pritrila. To je bil danski filozof in prijatelj G. Clemenceaua Georg Brandes. Izrazil se je takole:

»Rajši povem svojo željo kakor svojo napoved. Verujem da pravičnost zahteva, da mora biti žensko delo bolje plačano. Tudi v čustvenem življenju ženske je potrebna izprememba. Polovico ženskih čustev zavzema ljubosumnost in vendar ni grgeša čustva, kakor je ljubosumnost. Par- ženski predsodki in neomoten h ženskah, ki rodijo nezakonske otroke morajo že prenehati. Ženski naj bo poročena ali pa neporočena, mora biti omogočeno da bo vzgajala svoje otroke pošteno in dobro ne da bi se izpostavljal nevarnosti, da bo izločena iz družbe.«

nanesti na kožo, ki jo pa moramo poprej dobro umiti z milnico vodo, da se znojnice ne zamašijo, in da more koža dihati. Tista, ki uporablja kremo, si mora obraz pred pudranjem dobro obrisati. Puder kolikor ga je na koži preveč, je treba odstraniti. Najbolj primeren v ta namen je čopič ki je podoben čopiču za britje. Za vsako barvo polti je treba seveda izbrati primerno barvo pudra.

MATI IN SIN

Oče: »Kaj se pa tako grdo držiš, Pepček?«

Sinko: »Mama me je zlasala.«

Oče: »Si že zaslužil!«

Sinko: »Če sem zaslužil ali ne, manj rabijatno ženo bi si bil že lahko izbral.«

PREKRATKE NOCI

Nevesta: »Ljubi moj, dajva, prebivja medene tedne v polarnih krajih.«
Zenin: »Zakaj pa ravno tam?«
Nevesta: »Zato, ker traja tam noč celih šest mesecev.«

V ZENITOVANJSKI POSREDOVALNICI
Zenitovanjski kandidat: »Ali sišite, gospod, ta gospodična, ki mi jo tako toplo priporočate, ima vendar strašno rdeč nos. Zenitovanjski posredovalec: »To vas moti? Saj to je vendar koncentrirana sramežljivost.«

PRAŠICEVO UHO

Kuharica: »Vi ste pa lep mesar! In kakšen mozbese! Ze tri dni mi objubljate, da mi pripravite prašicevo uho...«
Mesar: »Ali... če ga nimam — tega pa vendar ne boste zahtevali, naj si ga odrežem od lastne glave.«

Partija na življenje in smrt

Naša stražna stotinja je bila odpočitana v Logatec, le nekaj mož je ostalo v Godovčici, da dokončajo odvrtno delo: da izkopljejo trupla vojakov, ki so jih bili zagrebeli med grobove domačinov, in jih pokopljejo na prostoru, ki so ga določili za vojaške grobove.

Bilo je v jeseni l. 1917. Dež je bil kakor v štrihah. Vojaki, ki so rili v grobove, so bili blatni do vratu. Tega gnusnega dela, ki so ga morali opravljati ob hudem naluju, so bili rešeni, ko sem jim sporočil vest, ki sem jo bil po telefonu sprejel v kuhinji župnišča, da moramo takoj k stotniji v Logatec. Ziezli so iz grobov oplaknili blatne roke v cestnih lužah in olajšani so nas pustili. Brez živca delavski bataljon, kateremu so nas dali v rejo, pa ni svojim lačnim sardem umel kaj kuhati — smo prišli v Logatec, kjer smo izvedeli, da se bomo že popoldne odpravili neznan kam. Pozo o popolone se je vlak premaknil. Po nekaj sunkih je šlo mirno naprej kam, ni zanimalo nikogar.

Bil sem privilegirane stotnije Nikolaj nisem imel puške v rokah, nikoli nisem opravljal kake izrazite vojaške službe. Vsem — le meni ne — se je videlo to sardeno ob sebi umevno. Često sem se vpraševal: zakaj me vadijo s seboj po svetu ko nisem niti malo za vojaško rabo. V vagonu je katerem so že bili narednik Schicks korporal Klingbacher, še z nekim korpo-

ralom, dobričina, četovodja, tedanji ljubljanski trgovec Rudolf Zore, je bilo največ silame in pros.ora. Ziezel sem, infanterist, k njim v kot. Narednik, madžarski cigan, in korporala so začeli kvartati, jaz pa sem začel razmišljati o tem, čigavi smo in kdo je, ki nas je napravil v klateže in nam pregnal pojem o času in prostoru. Kdo je, ki nas gonil iz dežele v deželo in nas niti ne vpraša, ali nam je prav, niti nam ne pove kam in zakaj vse to. Mislim sem, da so ta nekdo oficirji, pa sem zavrgel to misel, saj so bili sami prav taki brezumni kakor mi. General? Ne, tudi te nosi neka sila po deželah, če tudi bolj po redkem — pretežki so. Torej cesar? Ne, tudi njega sem zavrgel. Prestar je in ne poseben, sem si dejal, in končno je tudi on samo oročje v rokah nečesa vetru podobnega, ki nas prenaša iz dežele v deželo, kakor puščavski pesek.

Nisem se dokopal od kakega prijateljevega zaključka, kdaj me bo veer spet položil na domača tla, zato sem spet pozabil na čas in prostor, da me je zmanjkalo Zaspal sem.

Proti jutru me je zbudil prepri, iz katerega sem razbral, da sta korporala narednika Schicks obrala do vinarja in tu nčeta posoditi denarja, da bi kvartali na prej. Osušen narednik jma je, kazanje svoje konjske zobe, grozil, da se bo že maščeval. In res je začel s šikanami, pa

ne samo nad njima, marveč nad vso stotnijo.

V Volčji dragi smo izstopili in nastopili k maršem okoli Gorice, doli v italijanskem ravnino. Zekznica je bila še razdejana, bilo je komaj teden dni po ofenzivi, ko so se Italijani umaknili do Piave. Pred Gorico, v hiši ob cesti, je neki Italijan prodajal chianti, steklenico po dve kroni. Kajpa da si ga je sleherni kupil, samo narednik ne, dasi je bil najbolj žejen mož stotnije. Trobili smo v pleenke, da nas je prevzelo veselje razpoloženje, kar je Schicks še bolj razkačilo. Postajal je kar strupen. V Gorici, ki je na vseh koncih in krajih gorela, smo prenočili v kleti nekot imenitne hiše. Začudil sem se, ko sem v nji našel celk zalogo leposlovnih knjig — od tisoče vojakov, ki so prebivali v teku vojne v tej hiši, ni bilo takih, da bi vzezi po par knjig s seboj, ko so vse brugo odnesli.

Ne pretravam nabrai sem jih najmanj za dvajset kilogramov in si jih drugo jutro, zavite v štorovino, naložil na hrbet. Toda komaj smo prišli na most čez Sočo, sem uvidel, da tega dragocenega, težkega bremena ne bom mogel daleč prinesti. Skrivaje se pred Schicksom, sem dohlet stotnjski voz in obesil težko culo na ročico. Toda, cigan je mojo nakano opazil moral sem culo sneti in si jo spet naložiti na nahrbtnik. Imel sem srečo: stotnjsko knjižnico sem tvoril vse mesece po Italiji in sem jo srečno prinesel domov. V San Vito na Tagliamento smo se aselili v hišo nekega zdravnika in spet smo našli prav lepo knjižnico. Enoletni dobro-

vojec Zagar je požiral Casanova, jaz pa sem stikal, ali bom našel kaj nemških — na slovenske ni bilo misliti. Prijatelj Bine Pavšič, ki je marljivo požiral dela iz mojega torvara, je prav tako pridno brskal po nji. Neko jutro je kar ponorel veselja. V knjižnici je našel letnik »Ljubljanske Zvone v originalni vezavi. Bilo nam je, kakor da se je vsa domovina naselila v naši sobi.

Toda preden smo dospeli v San Vito in do »Ljubljanske Zvone«, smo prestali od obiranega Schicksa še marsikatero šikanco. Ena od teh pa se je končala usodno zanj.

Bili smo na maršu od Kormina do Percote. Utrujenost, strahotna razdejanja, od treskov in zračnega pritiska odprti grobovi, v katerih so pokoncu stale odprte krste s trupli, so kaj razdražljivo vplivali na nas. Zaradi celodnevne marše brez odmora, brez hrane in zaradi Schicksovih šikan nas je obšla nič dobrega obetajoča upornost. Solnce se je že nagibalo k zatonu, ko nam je prišel nasproti poročnik Perler — res dober oficir — in zapovedal, naj počakamo na cesti, dokler se ne vrne. Iskat je šel pot v Percoto. Utrujeni smo posedli kraj ceste in zrlji brez misli in otopeni v daljavo.

Čisto nenadjevano nas je Schicks takrat rezko pozval k vaju z orožjem na travniku.

Počasi so se dvignili mladi in stari možaki in gromnjaje nad početjem madžarskega cigana so se jeli uporno pomikati na travnik in se vvrželi v dvojni pomek. Jaz pa sem se odločil, da se povežju na

Dve čudesi na nebu

V Rusiji umeten dež v puščavi - V Ameriki največji bombarder sveta

Prof. Fedosejevu, načelniku turk-stanskoga instituta za eksperimentalno meteorologijo, se je posrečilo prav izvirni poskus, ki priča, da ruski fiziki niso več daleč od odkritja, s katerim bodo po jubno odločili o padavinah v srednjeazijskih suhih stepah in puščavah.

Čudež prof. Fedosejeva

Na konferenci za borbo proti suši leta 1931 je Fedosejev že poročal o svojih prvih poskusih na tem polju. Poslužil se je bil onih kapsul, ki jih uporablja vojska, kadar hoče zakriti svoje položaje ali premikanje čet. Pri njegovem prvem poskusu je bilo nebo skoraj brez oblakov. Izpustili so v zrak 2000 kubičnih metrov z elektriko nabitega dima. Dve uri nato se je nebo prevleklo z oblaki in začelo je deževati. Dež je trajal polnih osem minut. Pri drugem poskusu je bilo vse nebo v oblakih in deževalo je neprestano. Fedosejev si je stavil za nalogo, da ustavi dež. Zopet je spustil v zrak enako količino dima, ki je bil zdaj nabit z

izsul svoje breme,« pravi letalec, »sem letel pod oblak in sem že opazil, da dežuje iz njega. Pogreznil sem se v oblak in letalo je bilo naenkrat mokro, kaplje so mi prišle v oči, v oblaku pa sem slišal prasketanje, ki je značilno pri letu skozi oblake v nevihti. Letalo je tudi padalo, kakor da je zašlo v brezračne vrtnice.«

Ruski meteorologi si obetajo od uspešnih poskusov prof. Fedosejeva zelo mnogo. Priprani so, da bodo sčasoma zagospodarili nad dežjem, da ga bodo lahko poljubno izzvali ali onemogočili, kakor bo zahtevala potreba. S tem bodo ozelenile srednjeazijske puščave. Sončne energije se bodo nabirale v rastlinju, dočim jih je doslej puščavski pesek kakor ogledalo metal neizrabljene v vsemirje. Sprejem toplote se bo zvečal, vlaga bo enakomerneje porazdeljena: ruski sever bo imel manj padavin, srednjeazijski deslet suhi predeli pa jih bodo imeli več. Tople hlape bodo vetrovi gnali proti severu, kjer se bo podnebje zboljšalo. Gozdovi in travniki bodo zamrznjena močvirja odrinili dalje na sever. Ruski pisatelj M. Iljin pravi, da je vse to še grašba bodočnosti. Že v kratkem bo namreč premagana

ni let v daljavo od 13.000 km brez pristanka in pri tem naj bi nosilo 7000 kg bomb. Ta akcijski radij bi po mišljenju ameriškega lista »Chicago Tribune« omogočil let od Zedinjenih držav do Japonske in nazaj brez pristanka.

Ogromna količina bomb pa ne bi bila edina ofenzivna moč tega zračnega orjaka. Za zdaj je sicer še tajnost število topov, s katerimi bo to letalo oboroženo. Uradno poročilo pravi, da bo oboroženo z avtomatičnimi topovi tako velikega kalibra kakor nobeno drugo letalo, poleg tega pa še topovi manjšega kalibra in s strojnicami. Pričakuje se, da bodo lovstva letala sedanosti proti temu čudu brez vsake moči, ker bo lahko streljalo z izstrelki približno od dveh kilogramov težine iz svojih topov.

Po projektu naj bi bila vloga tega letalista kakor težkih križark v pomorski vojni. Letalo je že v gradnji v tovarnah Douglas v Kaliforniji. Okna prostorov v katerih se gradijo posamezni deli, so prebarvana s prosojno barvo, poleg tega so postavljeni še posebni zakloni, ki onemogočajo pogled na posamezne dele. Oboroženi stražarji stražijo vsak kot tovarne in cele trope vojni inženjerjev stalno nadzirajo dela.

Že leta 1936. so pričeli delati na tem

letalu. Toda niti oni, ki so zaposleni pri risanju načrtov, ne vedo značilnosti in konstrukcije aparata kot celote. Za konstrukcijo posameznih delov so najeli razne strokovnjake. Vsak od njih je dobil le one instrukcije in podatke, ki se nanašajo izključno na izdelavo tega dela. Podvezti koraki opreznosti so v zvezi z nevarnostjo pred inozemskimi špijoni. Poznana »leteča trdnjava« ameriškega vojnega letalstva, o kateri se mnogo piše, je igrača nasproti temu orjaku, ki se bo lahko, napolnjen z vsem tovorom, povzpel do stratosfernih plasti. Imel bo šest motorjev, ki bodo na zemlji pri startu razvili 12.000 konjskih sil, v zraku pa vsak 1650 konjskih sil. Teža letala bo znašala 80.000 kg, čez krila bo merilo 70 m, a dolžina trupa bo 52 m.

Poleg navedenih stvari, je pri tem letalu zanimivo to, da motorji ne bodo vkliki, temveč porivali letalo, ker bodo vgrajeni v zadnji rob krila. Motorji bodo tipe Allison V-12, kakor pri tako zvani »leteči trdnjavi«, ki ima štiri motorje, medtem ko jih bo imel ta orjak, ki uradno še ni krščen, šest. Njegova brzina bo na višini od 10.000 m okrog 500 km na uro. Kabina letala bo zgrajena posebno tako, da bo ščitila posadko pred pomankanjem kisika, nizkim zunanjim zračnim pritiskom in proti mrazu.

Po najnovejši ameriški teoriji glede težkih letal bo imelo tudi to letalo troje koles, od katerih se bo tretje nahajalo na srednjem delu trupa in s tem izključilo možnost, da se letalo pri pristajanju »postavi na nos«. Računa se, da bo prva serija teh bombnikov gotova do meseca januarja 1940.

Tatove, požigalce in sieparje v listih pogostokrat označujejo za brezposelnike. A pravi brezposelniki so v resnici samo industrijski delavci, ki preko poklicanih instanc iščejo dela, a dotlej, dokler do dela ne pridejo, podpor. Mednje se mešajo kmečki, po večini kajžarski sinovi, ki jim ni obstanka na vasi, pa prihajajo v mesto česar koli iskat. Prav ljudje te vrste najlažje zapadejo v kriminal, ker nimajo razgleda po življenju. Tem pa se pridružuje

Brezposelni čakajo

jo še ljudje, ki so nekoč imeli lahke, dobrodošne službe, pa bi radi še zdaj, ko so ostali brez dela, živeli na lahek, vesel način. Iz njihove srede se rekrutirajo pustolovci, ki dajejo kriminalnemu oddelku policije največ opravil.

Najhuje je pač družinskim očetom, ki ne morejo izhajati, niti dokler so zaposleni, a kaj šele, kadar pridejo na cesto. Otroci prezebajo lačni v stanovanju, za katero je oče najemnino morda že nekaj mesecev na dolgu. Mati gre, da bi kaj izprosilja pri dobrih ljudeh, pa jo sreča oko postave, da mora v zapor. Se preden se vrne, so največkrat medtem že očeta zaprli, ker je šel beračit sam. Ko si starši ne upajo več na cesto, pošljejo otroke od hiše do hiše, dokler tudi njih ne zapro. Tako se polagoma začneja kriminal. Ko bodo ti otroci dorasli, bodo prav tako ostali brez dela kakor njihovi očeti, samo da bodo imeli drznejšo čelo in bodo že vajeni ječe, vlogom in tatvin.

In kaj bo ostalo od vsega tega? V listih bomo brali samo jadikovanja nad mladino, ki je tako zgodaj padla v greh in zločin.

ZENTILMENA V KAVARNI

— Se ti ne zdi, da tale plašč prav do bro pristoji k mojemu obrazu?
— Da... Torej je tvoj?
— Ta hip še ne.

Z naših obrazov je mogel stotnik Beban razbrati, da smo mu hvaležni za njegovo človekoljubno dejanje. Pa tudi ubogi Črnogorec, ki so ga drugi dan z njegovimi tovaršema vredni naložili na diru in s krovju vprege odpravili umirat v Kormin, je ob zatonu svojega nesrečnega življenja spoznal, da se tudi med tisoči avstrijskih oficirjev vendarle najde še nekaj takih, ki vidijo tudi v bednem ujetniku Črnogorcu — človeka.

Ko se je stotnik Beban umiril, smo spet stopili v pozor. Začuden smo prisluhnili, ko je začel z lepim govorom o vrlim naredniku Schicksu. Čudili smo se tem bolj, ker smo opazili, da govori resno, da mu prihajajo besede od srca. Kakor okame neli smo stali in zrl v stotnika, ko je na koncu dejal:

— Schicksa ni več. Ko se je vozil na dopust, je v Ljubljani izstopil iz vlaka tako nerodno, da je padel pod kolesa, ki so ga strla. Tudi on je dal svoje življenje za Avstrijo.

Vtis govora bi bil ostal globok, če nas ne bi bil stotnik z zadrževanim nasmeškom pozval, naj zmolimo zvečer za pokojnega narednika vsak po en očenaš.

Mnogi so se namuznili in tudi stotnik se je hitro zasulak in očel. Meni pa je bilo bridko pri duši in še danes mi je, če se spomnim na upr in njegove posledice, toda v utehu mi je, da lahko upravičeno valim del krivice na — karte.

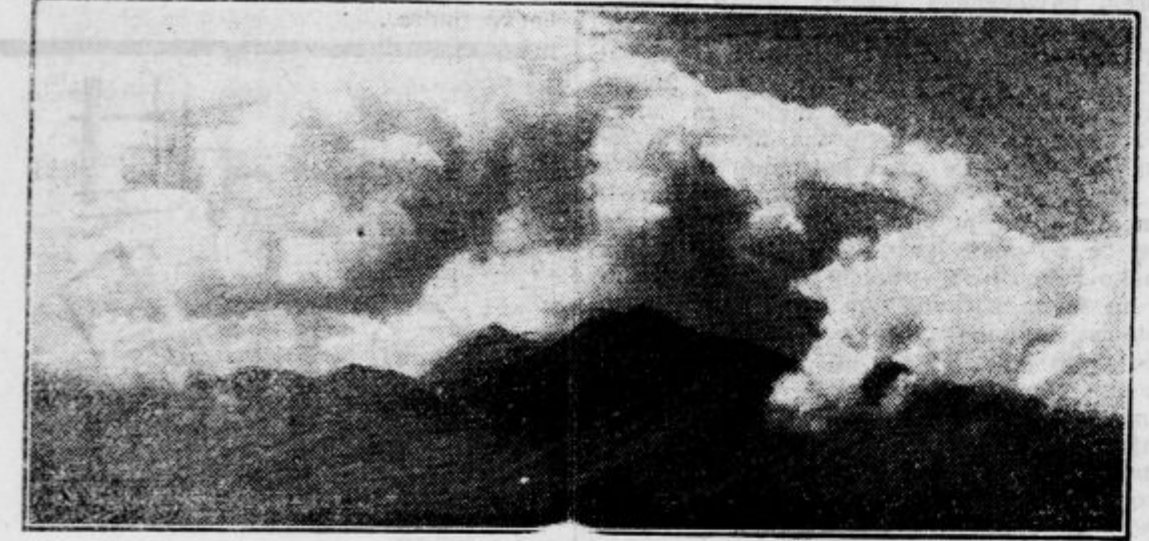
Ložje Novak

Človek brez posla govori

O brezposelnih se mnogo piše in govori, za spremembo — besedo njim samim:

Tistemu, ki je vsaj od dne do dne preskrbljen s streho in koščkom kruha, je težko razumeti brezposelnega človeka, ko ga vidi stati na vogalu. Glej ga, si najbrž misli, saj še zmerom stoji na lastnih nogah. Marsikdo izmed njih je še celo obrbit in čedno oblečen, marsikdo je pa že tudi ves kosmat, razcapan in bos. A nihče nima Röntgena, da bi lahko presodil notranjost brezposelnega človeka, da bi sprevidel, od kod in kako. Ali je prenočil na toplem, je kaj večerjal in zajtrkoval, kam je povabljen na kosilo, kaj se prav za prav pleče za tem zanemarjenim, nagubanim čelom? O, kadar bi človek, ki se mu dobro godi, uganil misli brezposelnika, ki se prestopa okrog vogala, bi se mu najbrž ognil par kilometrov naokrog. In vendar brezposelnj niso tako nevarni ljudje. Trpinu hitro minejo zle misli, da le dobi nekaj topliga v želodec. Toda redki so primeri, ko brezposelnik naleti na iskreno človeško sočutje.

Mi vsi, ki nimamo ne dela ne strehe, hodimo zvečer daleč iz mesta in iščemo po vaseh usmiljenega kmeta, da nam dovoli prenočišče v hlevu med živino ali v šupi. V mestu se boje razcapanega pohajčaja, a tu je vseeno, kako si oblečen. Če nisi večerjal, si pripiši samemu sebi. Tako se valjaš po hlevih in šupah vsak večer in polegoma postaneš umazan, da samega sebe ne prepoznaš. Kje je skrbna roka, ki nam je včasih prala perilo? Brezposelnik človek nima denarja, da bi plačal perico, a tudi nima rezervne srajce, da bi jo oblekel, medtem ko bi staro praž in sušil. Nič drugega nam ne preostaja, kakor da neke izprosimo košček m'la, potem pa jo na vse zgodaj, brez zajtrka, mahujemo daleč v hosto, da poiščemo primeren kraj. Pri roki moraš imeti drva, da si zakuriš in se greješ, ko boš brez srajce hodil okrog, in pa vodo, da si jo v nji namočiš in oplahneš. Kakor cigani sušimo svoje perilo na kolčkih okrog ognja in v zimskem času ti naglo mine dan, preden opraviš.

Hudourni groze s točo

nasprotno elektriko. Čez 40 minut se je v oblakih pokazala široka vrzel. Okoli in okoli je še naprej deževalo, samo pod vrzeljo je dež prenehal.

Teh dveh posrečenih poskusov prof. Fedosejev sam ni smatral za zadostnih, zato je nadaljeval s svojimi raziskavanji. Zdjaj pa je proučevanje toliko napredovalo, da znanstveniki že priznavajo dosežene uspehe. Sovjetski listi so nedavno prinesli poročila o posrečenih poskusih, ki so se v Turkmeniji vršili lansko poletje. »Pravda« poroča o njih:

»Letala poljedelskega brodovja so nad oblaki razspala neke kemične snovi, ki so jih izdelali učenjaki turkmenškega instituta nalašč v ta namen. Snov je bila deloma v prahu, deloma v razpršeni raztopini. Kakih pet minut po začetku poskusa je v debelem črnem oblaku nastala svetla progga, ki se je dobro videla z zemlje. Postajala je čedalje širša, tako da je naposled zavzela ves obseg prej črnega oblaka. Naposled je oblak postal mlečnobled. Ob enem pa so se že dali opaziti temni pasovi dežja, ki je lil iz oblaka. Najprej so padale posamezne majhne deževne kaplje, nato pa so postale velike in goste ter se niso v nobenem pogledu razlikovale od prirodnega dežja. Kasneje se je oblak raztrgal v posamezne velike kosme, ki so se oddaljevali drug od drugega, se vidoma manjšali ter polagoma izginiili.

Drugi niz poskusov je šel za tem, da bi se izzval dež iz oblakov, ki so zastirali več ko polovico obzora. V devetdesetih primerih od sto primerov so dosegli popoln uspeh v obliki obilnega dežja. V teku 15 do 20 minut se je letalu posrečilo izzvati dež na ozemlju kakih 20 kilometrov.

Letalec Žižujevskij, ki je izvrševal polete v goste oblake in nad nje, je poročal, da je oblak preletel parkrat po dolgem in počez, ne da bi mu na letalo padla ena sama kapljica. »Ko pa sem

sila srednjeazijskih puščav, ki s svojo vročino povzročajo vedno česče suše in slabe letine v Povolžju.

Dela ogromnega obsega, ki naj ustavijo ofenzivo puščave, so že v teku. Dočim inženjerji delajo na suhem, so se profesorji povzpeli nad oblake in od tam naravnavaajo vlago v pokrajine, ki vekove trpe žejo.

V Ameriki grade zračno križarko

Šele zdaj se je izvedelo nekatere podrobnosti o največjem in najbolje oboroženem vojnem letalu na svetu, ki ga gradijo v Zedinjenih državah v Ameriki v največji tajnosti. To letalo bo pravi letični arzenal, sposoben, da nosi ogromno težo na daljave, ki doslej niso bile praktično mogoče, in da se pčtem brez pristanka vrne v svojo bazo.

To letalo je najnovejši dokaz o napredku letalske tehnike in dalekosežnih možnostih, s katerimi danes računajo ameriški vojni strokovnjaki. Po proračunih in načrtih naj bi to letalo doseglo maksimalni

To ni bombarder — pline siplje proti mrčesu

bom odzval, pa naj se zgodi kar hoče — obsedel sem na cesti. Ko me je, upornika, zapazil, je ves podivjan zakričal:

— S'fort antreten!

— Ne bom, sem zavpil s tolikšno odločnostjo, da se je prestrašil sam.

Naredni, ki je bil že tretji dan ves razkačen in razdražen zaradi zaigranega denarja, je snel puško v pripravljenost, repetiral in nameril name. Toda čevodvoja Zore je planil načenj in mu v usodnem trenutku potisnil puško k tlom. Hkratu je Schicks obstopilo več moč in začel so ga biti s kopiti pušk, da se je pod udarci globoko sklanjal k tlom. Ko je Schicks snel puško, repetiral in pomeril name, so me njegove kretnje v hipu prestavile v nič. Miren kakor mrtva tarča sem čakal na strel.

V razburjivi prizor je planil vromčil Perler, ki se je baš o pravem času vrnil, da ukroti razjarjene vojake. Napodil je narednika, da je moral sam, kakor izgnanec, nadaljevati pot v Percoto. Nas, podivjano, a spet pomirjeno čredo, pa je vodil sam. Trda tema je že bila, ko smo močno zasikljani prišli v kakor izumrlo Percoto. Nekdo nam je z laerno v roki prišel naproti. Bil je naš dobri poveljnik Beban za njim pa je korakal Schicks.

Takoj smo morali stopiti v vrsto. Stotnik nas je skrbno preštel. Nihče ni manjkal. Hotel je vprčo nakleščenege narednika dogoniti, kdo so bili, ki so ga nabunkali. Z laterno je vsakemu posebej posvetil pod nos in narednika venomer vpraševal: — War es der?

Usoda je šestokrat pravična. Tudi tu je posegla odločno vmes, ko Schicksu ni dala, da bi bil mogel takoj dognati, kdo ga je bil po hrbtu, zakaj ko se je po tepežu ozrl okrog sebe, so vojaki že stali s puškami ob nogah, zato je na stotnikova vprašanja zmerom iznova jokaje odgovarjal:

— Ne, ta me ni.

Zaskrbljen sem čakal kaj bo, ko bo laterna posvetila vame. Bolj ko sta se bližala, bolj so se mi šibila kolena in močnejše mi je utripalo s težko vestjo obteženo srce. Stopila sta predme. Razgreta šipa laterne me je skoraj zapekla v nos, da sem se odmaknil. Stotnik me je prebodel z očmi in grozeče zarjul, bolj meni kakor klavernemu naredniku: — War es der? Schicks me je z objokanimi čmi sovražno premeril in dejal: — Ne, ta me ni mogel, ta je obsedel na cesti in se uprl mojemu pozivu. Ampak je kriv vsega.

Stala sta že pred sosedom, ko me je stotnik pozval, da se mu jutri javim na raport in me še vedno črno gledal. Počasi je nato jel odmakati pogled od mene na sosedo. Ko je bil zadnji mož na vrsti in je narednik tudi ob njegovem, z laterno razsvetljenem obrazu dejal: Ne, ta me ni, — je stotnik veselo presenečeno zavpil:

— Potem je vse v redu, saj sami priznate, da vas nihče ni od naše stotnje.

Ogorčen je tudi njega pozval na raport in odšel. Četovodja Zore pa nas je peljal spat v percotsko graščino. Popa-

dali smo po velikanskih kupih obvez in drugem zdravniškem materialu. Vsi so zapspali, le jaz nisem mogel, v skrbeh, kako bo izpadel raport.

Crne misli mi je nenadoma pregnala melodija pesmi, ki je bila naprednim Slovincem od balkanske vojne naprej sveta, saj je bila simbol nacionalnih teženj in hrepenenj: Onam onamo... Prihajala je iz graščinskega parka. Močno me je zanimalo, kdo so, ki pojo, dasi prtajeno, to prepovedano pesem. Šel sem v park k mailemu ognju, kjer je sedelo nekaj razcapanih vojni ujetnikov. Ko sem pristopil, sem se prestrašil treh mož, ki so bili kakor živi okostnjaki. Sedeli so med svojimi tovariši vojnimi ujetniki. Na skali sredi ognja v pločevinasti škatlji od paste je vrglo prav sedem, fizolov posebej sem jih seštel. Le kje so jih našli? Vsi so bili vase zaprti, mrki, starejši možaki, samo jetična trojica so bili mlajši fantje. Niso mi zaupali. Na vprašanja — težko preizkušeni — niso odgovarjali, samo eden jetičnih je povedal, da je iz Danilovgrade doma. Pusil sem nesrečne črnogorce same med seboj in se vrnil v temno graščino čakat dne in nič kaj dobrega obetajočega raporta.

Le prekmalu je prišel Zore in nas pozval k nastopu za raport. Odpejal nas je na graščinsko dvorišče. Prišel je stotnik in Zore mu je strumno predstavil raport. Ko je stotnik stopil pred narednika, mu je dolgo nemo zrl v oči, potem pa je iz njega izbruhnulo zmerjanje in vpljite, iz

kategora sem posnel samo, da mora narednik takoj na dopust, med dopustom pa bo vse potrebno ukrenjeno, da se ne vrne več k stotniku, marveč z marškompanijo na fronto.

Ko je stopil stotnik predme, je prav tako nekaj časa molčal in me prodorno gledal. Toda njegove ustnice so izdajale nekaj črt, zelo sličnim nasmešku. Začel me je strahovito zmerjati. Povedal mi je, ja bom zaradi upra prijavljen vojnemu sodišču v Vidmu. Raport je bil končan.

Popoldne sem, brezposeln kakor vedno, taval po Percoti, pa sem naletel v neki ulici na stotnika. Prijazno se mi je nasmajal in dejal: — To svinjarijo se povzročili samo vi, toča tako hudo ne bo, kakor sem vam zagrozil. Opozoril sem stotnika na to, da kaže razvoj dogodkov čisto na drugega krivca — na karte.

Nekaj dni potem smo stopili k običajnemu dnevnemu povelju in čakali na stotnikov prihod na dvorišču, v kotu, malo stran od nas, so se šli trije jetični črnogorci. Ko je stotnik pravkar prihajal, je k črnogorcem pristopil njihov poveljnik, čvrt četovodja, očitno ograjčen, da so se drznili priti na dvorišče graščine. Prav ko sta si četovodja Zore in stotnik salutirala, je po dvorišču odjeknilo od zausnice, ki jo je četovodja pripeljal enemu črnogorskim uje nku. Stotnik, dalmatinski Italijan, je ogorčen pozval suroveca k sebi, pred nas in ga tako ozmerjal, da bi bila stotnikova nadaljnja oficirska kariera v nevarnosti, če bi bil četovodja prijel njegov nastop.

Državno prvenstvo v klasični kombinaciji Naslovi so šli na Gorenjsko

S skakalnimi tekmami je bilo včeraj na Sljemenju zaključeno važno smučarsko tekmovanje — Državni prvak v klasični kombinaciji je postal Razinger Anton, član SK Bratstva, v skokih posebej pa je zmagal skakač SK Ljubljane Karel Klančnik

Sljeme, 5. februarja. Kakor že prvi dan je tudi danes spremlalo drugi del drž. prvenstva v klasični kombinaciji prekrasno vreme. Sonce je grelo kakor v juliju in se je živo srebro kmalu dvignilo nad 30 C na soncu. S prekrasnega Tomislavovega doma HPD, ki bi mu bolj ustrezal naslov hotel, se je nudil čudovit razgled na Kamniške planine, bolj proti severu pa se je lesketal iz meglenega morja pobeženi vrh Triglav. Bolj veličastno okvir za državno prvenstvo si je težko zamisliti.

Današnji popoldan je bil namenjen skokom. Včeraj objavljeno stanje točk za kombinacijo se je nekoliko spremenilo, ker so za kombinacijo določili le dva skoka. Tudi ni bil glede tega vložen noben protest. Skoki so bili na podsvetnih skakalnicah, ki dovoljuje skoke do 40 m in leži na severnem pobočju Sljemena, kakih 100 m nižje od doma. Rekord skakalnice ima Šrnelc (Ljubljana), ki je o priliki nje otvoritve 1. 1935 v konkurenci skočil s polnim zaletom 38,5 m, izven konkurence pa ga je njegov klubski tovarš Baebler prekosil za pol m. Danes se je ta rekord moral umakniti novemu, čeprav tekmovalci niso skakali s polnim zaletom, kar dokazuje, da se je naš skakalni razred dvignil. V konkurenci je Karel Klančnik šramlov rekord izenačil, izven konkurence pa je postavil Albin Jakopič (Možstrana) novi rekord skakalnice 41 m, kar prav gotovo predstavlja maksimum, kajti pri tej daljini doskokišče se prehaja v ravnicu. Prav toliko je skočili tudi Šušteršič (Ilirija), ni pa držal močnega pritiska in ga je vrglo.

Skoki za kombinacijo

Točno ob 11. so se začeli skoki za kombinacijo. Na startu se je javilo 11 tekmovalcev. Zaradi slabega uspeha v teku sta od najresnejših kandidatov za naslov državnega prvaka v kombinaciji odpadla državni prvak Gregor Klančnik in Bevc ter sta postala favorita Kerštajn in Razinger. Jesenični je znan kot oober in siguren skakač in je šlo le za to, če bo mogel z boljimi skoki nadoknaditi razliko 21 točk, ki ga je ločila od Kerštajna. Mlademu Razingerju, ki je šele letos postal senior, je naloga uspeha in je z dvema izvrstnima skokoma po 29,5 m — zlasti stihno odličen je bil prvi — ne samo dohitel Kerštajna, temveč ga je celo prekosil za 10,8 točke in si tako zasluženo priboril naslov državnega prvaka, čeprav najmlajši med tekmovalci. Vse kaže, da smo v njem dobili kombinacijskega tekmovalca, kakršnih do danes še nismo imeli. Kerštajna, ki se je letos izključno posvetil teku je skakal samo na sigurnost in je zato zaostal glede daljine. Za tipičnega tekača pa je Kljub temu 2. mesto v kombinaciji velik uspeh.

Tudi Starman, ki je imel za Kerštajnom največ točk, je v skokih toliko zaostal, da je bil v kombinaciji šele osmi. Na 3. mesto se je plasiral Lovro Zemva, na naslednje pa po slogu in deljini najboljši Edo Bevc, ki je kot edini obakrat skočil nad 30 m. Ze v prvem poizkusu je bil z 31 m najboljši v prvi seriji, v drugi, ko je dodal še 1 m, pa je dosegel ponovno najdaljši skok v konkurenci. Ta uspeh ga je od 9. mesta dvignil na 4. mesto.

Glede kombinacijskih skokov je treba pripomniti, da se je od 22 le eden končal s padcem.

Tehnični rezultati v norveški kombinaciji so bili:

1. Razinger Anton (Bratstvo) 418 točk (skoki 29,5, 29,5) državni prvak.
2. Kerštajn Andrej (Ilirija) 407,8 (25, 26).
3. Zemva Lovro (Bratstvo) 403,9 (27, 27,5).
4. Bevc Edo (Ljubljana) 400,7 (31, 32).
5. Knific Jože (Bratstvo) 387,2 (27, 28,5).
6. Klančnik Gregor (Dovje - Mojst.) 386,4 (28,5, 29,5).
7. Pogačnik Tone (Br.) 384,6 (26,5, 24,5).
8. Starman Lado (Lj.) 374,9.
9. Dekleva Milan (Lj.) 352,2.
10. Petrič Anton (I) 341.

V kombinaciji se je najbolj uveljavil Smolejev klub, ki je zasedel 3 od prvih 5 mest.

Skoki posebej

Sledili so samostojni skoki z nekoliko daljšim, vendar ne polnim zaletom. Nastopilo je 19 skakačev. Toplotna je že močno vplivala na doskokišče in je bilo zaradi tega precej padcev, zlasti pri onih, ki so forsirali daljino. Prav zaradi tega je n. pr. Bevc po slogu sicer odličen, zasedel šele 14. mesto, čeprav je imel pri vseh treh poizkusih najdaljše skoke (37,5, 38 p 38,5 p). Enaka usoda je doletela Šušteršiča (Ilirija), ki je tudi imel lepe daljave z dobrim slogom, a je obakrat padel. V konkurenci je zasluženo zmagal favorit Karel Klančnik (Ljubljana), ki je imel posebno odličen drugi skok. Le malo je zaostajal Albin Jakopič po sigurnosti doskoka naš najzanesljivejši skakač. Samostojni skoki niso bili svezna prireditev, pač pa so šteli za prvenstvo Zagreba.

Rezultati so bili naslednji:

1. Klančnik Karel (Lj.) 332,5 (36,5, 37,5, 38,5).
2. Jakopič Albin (D.M.) 326,4 (36,5, 36,5, 38).
3. Florjančič Peter (Lj.) 315 (35,5, 36,38).
4. Klančnik Gregor (D.M.) 302,4 (33, 35,5, 36,5).
5. Dekleva Milan (Lj.) 288,6 (30,5, 33, 35).
6. Pogačnik Tone (Br.) 248,5 (29,5, 28,5, 29).
7. Zupan Ivan (Br.) 246,2 (33,5, 35, 37,5 p).
8. Razinger Tone (Br.) 243,8 (34,5, 36,5 p, 36,5).
9. Nedog (Lj.) 10. Starman (Lj.)

Sledili so izvenkonkurenčni skoki, med njimi tudi dva dvojca, pri katerih je Albin Jakopič z 41 m postavil nov rekord.

Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad

Po končanem tekmovanju so ob 15. razglasili v domu rezultate in razdelili številna prav lepa darila. Predsednik SK Marathona dr. Weissmann se je zahvalil sodelavcem in zastopnikom saveza za pomoč in je prav toplo pozdravil tudi zastopnike oblasti. V imenu saveza je generalni tajnik g. Kunstelj čestital prirediteljem na vzorni organizaciji, ki je omogočila brezhibno tekmovanje. Razinger je kot državni prvak v kombinaciji prejel krasen pokal, enako zmagovalca v teku Smolej in v skokih Ka-

rel Klančnik. Plakete in kolajne so dobili vsi do 3. mesta, ki se je ocenjevalo tudi po rezultatih.

V klasični kombinaciji je bil vrstni red naslednji:

državni prvak z najboljšo splošno oceno Tone Razinger.

I. razred: 1. Zemva, 2. Bevc, 3. Gregor Klančnik;

II. razred: 1. Razinger, 2. Knific, 3. Pogačnik;

III. razred: 1. Kerštajn, 2. Starman, 3. Dekleva.

Kakor v kombinaciji se je tudi svezno prvenstvo v solo teku ocenjevalo po razredih in so se plasirali:

I. razred: 1. Smolej, 2. Kerštajn, 3. Knap;

II. razred: 1. Razinger, 2. Pogačnik, 3. Petrič;

III. razred: 1. Rustanbeg (Risnjak Delnice), 2. Šporn (Ilirija), 3. Rekar (Dovje-Mojst.).

O sobotnem tekmovanju

njavamo še nekatere podrobnosti, ki smo jih morali v nedeljski izdaji izpustiti. Ze v nedeljo smo poročali, da se je tekmovalo na 9 km dolgi progi, ki jo je bilo treba presnučati dvakrat. Zaradi čestih vzponov in menjajoče se kakovosti snega, ni odločevalo samo pravilno mazanje, temveč v se večji meri telesna sila. Le tako si je mogoče pravilno razlagati vrstni red, ki je marsikoga presenetil.

Na startu je bilo treba precej dolgo čakati, preden se je vrnil prvi tekmovalec. Funkcionarji so že bili v skrbeh, da so udeleženci zgrešili markacijo, slednjic pa se je le pokazala št. 1 (Bevc), ki je potreboval za polovico proge 51 min. 41 sek. Minuto zatem sta se med drevjem pokazala dva, št. 12 (A. Klančnik) in št. 9 (Knific). Klančnik je torej nasproti Knificu s časom 47 min. pridobil še poldrugo minuto naskoka, se je pa pritoževal, da mu ne drži dobro. Po 3 min. je minilo 6 min. se je že pokazala visoka številka 34. Po rdeči ruti smo takoj spoznali Smoleja, ki je torej že na pol proge prehitel pred seboj startajočega G. Klančnika, Knapa in Starmana. Toda, dočim je Knap sledil že po pol minuti, je bilo treba na ostala dva čakati dalj in je prismočal pred Gregorjem (31) celo Razinger s startno številko 36. Znatno pred Gregorjem, ki ni bil popolnoma zdrav, se je uvrstil tudi Kerštajn, ki se je kljub visoki

Hokej na ledu v Curihu

„Mi nismo bili presenečeni...“
... tako pravijo naši hokejisti o rezultatu s Čehi
(Pismo našega posebnega poročevalca)

Curih, 4. februarja. Obljuba dela dolg, pišimo torej... Mnogo novega smo doživeli v zadnjih dveh dneh in najboljše bo, da začnemo kar tamkaj, ko še niste vedeli za rezultate od tod. V četrte popoldne smo šli na trening v tri četrt ure oddaljeni stadion »Dolder«. Gostiljubi Švicarji so nam pot skrajšali s tramvajem in vzpenjačo, nazadnje pa še z avtobusom. Drsalnice je odlično urejeno. Na tribunah je za 10.000 gledalcev prostora. Vse je lepo, toda umetnega ledu se pa mi kar nismo mogli priučiti. Čudno so nas bolele noge in po polurnem treningu smo krenili domov in pod odeje. Včeraj smo si ogledovali mesto, naše zastopstvo je bilo na obisku pri tujakšjem generalnem konzulu g. Saviču, ki se zelo zanima za bivanje naše ekipe.

Včeraj sredi popoldneva smo prestali ognjeni krst v tekmah za svetovno prvenstvo. Igrali smo s Čehi, ali bolje rečeno, Čehoslovaki so se igrali z nami. Občinstva zaradi zgodnje ure in delavnika ni bilo mnogo, morda okoli 1500. Nastopili smo v postavi: Rihar, Pogačnik, Popovič, Žitnik, Lombar, Gogala, Gregorič, Pavletič, Eržen in rezerva Stipetič. Sodil je Belgijec Poplimont.

Uradno poročilo hokejske federacije pravi o tej tekmi naslednje: »Novinci Jugosloveni so zaostajali za Čehoslovaki v hitrosti in v taktiki, borili pa so se z vsem sreem. Drugi novi čehoslovaki napad iz mlajših igralcev ni prav nič zaostajal za slavnim Malečkovim napadom in je streljal prav tako uspešno. Od Jugoslovenov sta se najbolj uveljavila Žitnik in Popovič. Tekma je bila lepa in izredno fair.«

Publika je ves čas tekmico pridno navljala za nas. Škoda, da nismo zabili nobenega gola, ker bi bili posamezni gledalci gotovo od veselja poskakali s tribun na igrišče. Sploh moramo reči, da vzbujamo povsod, čeprav smo novinci, splošno pozornost. Vseposvobod nas pristrčno sprejemajo, bodisi v hotelu ali na stadionu ali kjerkoli. Če bomo še dolgo tukaj, nas bo kmalu poznalo vse mesto, ker smo zmerom je še dobre volje in skrbimo za zabavo sebi in drugim.

V teh dneh smo navezali mnogo novih stikov, zlasti pa smo se od vsega začetka sprijateljili z brati Čehi. V odmorih smo imeli živahne razgovore z njimi kakor s stariimi znanci. V pavi po drugi tretjini igre — takrat smo imeli že 17 golov — smo vprašali Malečka, najboljšega Čeha, kar po naše:

— Ali nas boste naglasili, kaj? Maleček, ki za silo razume slovensko, je odgovoril popolnoma resno: — Jaz pa ne igram gosle! — Ko smo se slednjic razumeli, so bili Čehi tako dobre volje, da so nam v zadnji tretjini naložili »samo« 7 golov. Visoki poraz (24 : 0) je bilo, kakor smo poročali v sobotni številki »Jutra« (Op. ur.), nas ni prav nič presenetil, glavno pa je, da nas tudi ni deprimiral. In tudi gledalci niso bili hudi na nas. Enega smo spoznali takega, ki je po tekmi prišel za nami v hotel in nas povabil na »rundo« piva ter ves čas vzdiklal nam in naši domovini. Dejstvo, da skoraj ves januar nismo bili na ledu in da smo imeli pred prvo in ob enem najtežje tekmo samo pol ure treninga v drsanju, daje vsem tukajšnjim strokovnjakom povod za račune, da se bomo po prvi seriji tekmo izdatno zboljšali. Vsi so

št. 47 že minuto po Razingerju ponovno podal na isto pot. Bil je tako svez in drčalo mu je tudi prav tako stajno, da ni bilo čudno, da je že na polovici proge za minuto prehitel Zemvo, ki je startal 30 sek. pred njim.

S tem so odšli dalje že vsi favorizirani tekmovalci. Po časih za prvo polovico proge, ki so se dali slutiti končni red, so se razvrstili takole: Smolej 44:52, Kerštajn 45:24, Knap 46:02, Zemva 46:25, Razinger 46:31, L. Klančnik 47, Starman 47:06, Jakopič 48:09, Pogačnik 48:21, Mrak 48:29, Knific 48:31, Petrič 48:49 itd.

V drugi polovici se položaj na prvih treh mestih ni spremenil, pač pa se je Loiz Klančnik, ki je vzdržal isti tempo do konca, potisnil pred Zemvo in Razingerja, ki sta popustila. Tudi Starman ni popustil in se je priključil Klančniku. Vrstni red med ostalimi je ostal kakor prej.

Na cilj je prispela prva št. 12 (L. Klančnik), 2 minuti nato 13 (Jakopič) in 9 (Knific), četrti Mrak (17), kot peti pa že Smolej (34) in za njim Knap (32), kot sedmi Starman (33). Nepričakovano naglo je bil na cilju tudi Kerštajn, čigar končni čas je bil le za 5 sek. slabši od Smolejevega. Na drugih 9 km je bil najhitrejši Kerštajn s 47:31, slede Smolej 47:58, L. Klančnik 49:11, Starman 49:31, Knap 49:33, Jakopič 49:41, Razinger 50:18 in Zemva 50:31; ostali pa nad 51 min. in več.

Nekaj besed o organizaciji

Tako se je končala velika in naporena borba, zadnja pred odhodom v Zakopane. Zaključna beseda naj velja še organizaciji. V tekmovalnem pogledu ji ni oporekali. Slabše je bilo glede namestitve. Tekmovalce so venomer selili iz sobe v sobo, enako se je godilo tudi netekmovalcem. Ljudi je bilo toliko, da je vsakdo po svoje skrbel, kako bi prišel na račun drugega do postelje — čeprav v tuji sobi. Pri tem je bil najbolj prizadet pisec teh vrstic in je vso dolgo noč od sobote na nedeljo imel priliko občudovati zares prekrasno lunino noč. Z visokega železnega razglednega stolpa se je pri 15 m nadivl planinam, obenem pa je mogel ugotoviti, da je nad zagrebško kotlino prav tako megla, kakor smo je vajeni v Ljubljani. Toda, tudi noči je bilo konec, napočil je nič manj krasen dan in pisec se je tolažil, da so slične zadeve pač v zvezi z novinarskim poklicem. M. P.

čanja neodločen 4:4; ali bodo igro ponovili ali pa bo zmagovalca dobočil žreb, bo šele določeno.

Tukaj sta dopoldne nastopila oba »outsiderja« skupine B, in sicer Latvija in Jugoslavija. Kakor se je splošno pričakovalo, je Latvija spravila dovolj lepo zmago nad Jugoslovenci, pri čemer pa se mora priznati, da so gostje iz Jugoslavije v tej igri pokazali že nekaj uspešnih akcij, čeprav jim sreča ni bila mila, da bi bili zabili vsaj svoj častni gol.

V naslednji igri je Anglija tesno zmagala nad Madžarsko z 1:0. Edini gol te tekme je padel že v 1. min. prve tretjine in sta si potem obe ekipi zaman prizadevali, da bi rezultat spremenili.

Švica : ČSR 1 : 0

Večerna tekma med Švico in Češkoslovaško se je končala 1 : 0 (0 : 0, 1 : 0, 0 : 0) za Švico

S temi tekmami je bil končan izločilni turnir za semifinale, v katerem bodo igrali: iz skupine A: Amerika in Nemčija ali Italija, iz skupine B: Češkoslovaška in Švica, iz skupine C: Kanada in Poljska ter iz skupine D: Anglija in Madžarska. V izločilnih igrah so izpadli: iz skupine A Finska ter Italija ali Nemčija, iz skupine B Latvija in Jugoslavija, iz skupine C Holandska in iz skupine D Belgija.

Semifinalne igre bodo od ponedeljka do srede, vrstni red pa bo določeno šele potem, ko bo znan zmagovalac srečanja med Nemčijo in Italijo.

PARIZ — LJUBLJANA TABARIN SOKOLSKI DOM ???

Nogomet

Tekma za zimski pokal

BSK : Jugoslavija 1 : 0 (1 : 0)

Beograd, 5. februarja. Pred rekordnim številom gledalcev, ki se jih je zbralo nad 8000, je bila danes v prestolnici odigrana tekma za zimski pokal med starima rivaloma BSK in Jugoslavijo. Dan je bil lep in vladalo je pravo pomladno vreme, in ker je bil tudi

teren razmeroma dober, sta moštvi predvedli prav zanimivo igro. BSK je zmagal z 1:0 (1:0).

Obe moštvi sta nastopili v najmočnejših postavah in sta podali zelo živahno, razgibano igro, ki je publiko zadovoljila. Kljub porazu je bila Jugoslavija enakovredni partner in je njeno mlado moštvo zaradi svoje agilnosti zapustilo ugoden vtis. Edini gol dneva je padel v 38. min. prvega polčasa, ko je Vujadinović zelo ostro streljal v prečko, odkoder se je žoga odbila v gol. Kljub lepi igri pa sta moštvi v začetku igre kakor tudi proti koncu delali prav začetniške napake, kar gre v prvem polčaju menda na račun treme, v drugem pa na konto izčrpanosti, kajti tempo je bil ves čas oster.

Tekmo je sodil dobro g. Mlinarič iz Zagreba.

„Prijateljska“ igra v Ljubljani

Ljubljana : Hermes 14 : 0 (8 : 0)

Ljubljana, 5. februarja. Na igrišču ob Tyrševi cesti sta danes popoldne pred nekaj sto gledalci v prijateljski tekmi nastopili skoraj kompletni enajstorici SK Ljubljane in SK Hermesa. Ljubljana je že od vsega početka zaigrala z velikim elanom. Hermežani pa so pod silnim pritiskom kmalu izgubili vsako voljo in tako se je že rezultat prvega polčasa glasil 8 : 0 za ligeže. Po odmoru se ekipa ni prav nič spremenila in spet je deževalo golov vse do 14 : 0 v korist Ljubljane. Dosežena razlika golov pove vse in današnja igra res ne potrebuje nobenega komentarja. Mislimo pa, da prireditve današnje vrste ne bodo dvignile zanimanja za nogometni sport, še manj pa privabljale gledalce na igrišče.

V predtekmi je kombinirano moštvo Ljubljane zmagalo nad enajstorico Marsa s 5 : 1 (2 : 0).

Ostale nogometne tekme

Zagreb: Gradjanski : Slavija (V) 7 : 1 (3 : 1). Tekma je bila odigrana namesto tekme za zimski pokal med Gradjanskim in sarajevsko Slavijo. Hašk : Concordia 4 : 4 (2 : 1). Prijateljska tekma. Sodil je g. Bažant.

Praga: Viktoria Žižkov : Nusle 4 : 0 (1 : 0), Sparta : Slavija 3 : 3 (1 : 1). Tekma je bila odigrana za pokal dr. Černyja. Ostala je sicer neodločena, vendar je po točkah Sparta v prednosti in si je priborila pokal.

Zemun: Ba'ta : Zemun 3:0 (2:0). Zasluzena zmaga boljsega moštva.

Rim: Italijansko prvenstvo: Torino: Livorno 3:2, Bari : Bologna 2:2, Genova : Lazio 2:1, Ambrosiana : Novara 3:1, Napoli : Milan 1:0, Roma : Liguria 1:0, Modena : Juventus 2:0, Lucchese : Triestina 1:0. V prvem vodi Bologna pred Ligurio, na zadnjih mestih pa sta Milan in Triestina.

Naša drsalca na evropskem prvenstvu

V soboto in včeraj je bilo v Zakopanem tekmovanje za evropsko prvenstvo v umetnem drsanju parov, v katerem je naša dvojica dr. Schwab — Palmetova med 10 tekmujočimi zasedla 7. mesto

Zakopane, 5. februarja.

Snoči je bilo tu na umetno razsvetljenem drsališču pred več tisoč gledalci tekmovanje parov v umetnem drsanju za evropsko prvenstvo. Za konkurenco se je prijavilo 10 parov, med njimi vsa svetovna elita z dosedaj nepremagljivo dvojico Herber - Baier ter Pausinoma na čelu. Prvič se je tekmovanja za evropsko prvenstvo udeležila tudi jugoslovenska dvojica dr. Polo Schwab in Silva Palmetova, ki sta svoj ognjeni krst v hudi mednarodni konkurenci dobro prestala in se častno plasirala, saj sta zasedla sedmo mesto. Prva je bila spet nemška dvojica Herber - Baier, sledita brat in sestra Pausinova, nato nemški par Koch - Noak. Tudi četrto mesto so zasedli Nemci, nato pa Madžari, Poljaki, Jugoslovenci, Rumuni itd.

Zaradi včerajšnjega uspeha je bila naša dvojica objavljena na ekshibicijsko drsanje v Zakopanem, nato pa pojde še v Varšavo in Moravsko Ostravo.

Prihodnjo soboto in nedeljo bosta dr. Schwab in Palmetova nastopili v Ljubljani in v Planici na državnem prvenstvu, za katero se tudi ostali drsalci pridno pripravljajo in že teden dni marljivo trenirajo v Planici.

KINO SLOGA, tel. 27-30.
Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri
JENNY
Razvrat in blodnje Pariza, mesta ljubezni, metropole erotike in strasti

To je hokejski vratar iz Kanade, enako strašen in neprebojen, kakršnega so imeli tudi Čehi in Švicarji, pri katerih so se v petek in soboto naši učili te težke igre na ledu

Kakor mi imajo tudi naši oficijeli zastopniki spolne roke delac. Razni kongresi in obiski in druge skrbi jih držijo ves čas na nogah. Na kongresu mednarodne federacije je bila Jugoslavija z vzklikom sprejeta v članstvo, danes pa je bila naša delegacija na obisku pri čehoslovakiškem konzulu, skupno s kompletno češko ekipo. Bilo je enako pristrčno za Čehoslovake kakor za nas. Pri tej priliki je bil Belgijec Poplimont odlikovan s čehoslovakiškim odlikovanjem.

Mnogo bi še imeli povedati, toda vsi naši pravijo, naj ne povemo vsega, da bo še kaj ostalo potem, ko se vrnemo v Ljubljano. Sicer pa se bomo kmalu spet oglašili, pa naj pride že tako ali tako... E.

Latvija : Jugoslavija 6 : 0

Semifinalista iz skupine B sta ČSR in Švica

Curih, 5. februarja. V teku današnjega dneva so bile odigrane zadnje izločilne tekme v turnirju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

V Baslu je dopoldne Kanada zmagala nad Poljsko s 4:0, prav tako 4:0 zmagajo je slavila tudi Amerika nad Finsko v popoldanskih urah so tamkaj igrali Nemci in Italijani. V rednem poteku igre je ostal rezultat tega sre-

jal posameznih sekcij. Tudi v preteklem letu so bile vse sekcije pasivne in sicer nogometna za 9.698 din, lahkoatletska za 3.468 din, kolesarska za 535 din, šahovska za 698 din, zimskosportna pa za 1.275 din. Klubovo premoženje znaša 277.906 din. Vodstvu kluba se je posreželo povečati igrišče za 5200 kv. m, ki ga bo treba sedaj nivelirati in usposobiti za razbremenitev nogometnega igrišča. Na stadionu bodo gradili letos napravo za toplo vodo, zvezano s toplovodno kurjavo.

Sledilo je poročilo nogometnega odseka, za katerega je poročal g. Rudolf Vogninec. G. Vidvo Mazi je poročal za teniški odsek, g. Franc Knečič za šahovski, N. Pirnat za zimskosportni g. Vinko Glavič za kolesarski, g. Franc Podpečan pa za lahkoatletski odsek. Poročilo o gospodarskem stanju je podal g. J. Jenko, o finančnem stanju pa vestni blagajnik g. Franc Podpečan. Dohodkov je bilo lani 92.921,20 din, izdatkov pa 92.491,75 din. V imenu nadzornega odbora je predlagal odboru razrešnico g. F. Bažnik, kar je bilo tudi soglasno sprejeto.

Po krajšem odmoru so sledile volitve, pri katerih je bil za majhnimi spremembami izvoljen dosedanji odbor z g. inž. Uranom na čelu. Pri slučajnostih je predsednik izročil najboljšemu strelcu prvega moštva SK Železničarja J. Paulinu krasno darilo kavarnerja J. Majcna.

Emil Jannings o bodočnosti filma

Med stebri nemškega filma, ki je sicer v zatonu, je nedvomno Emil Jannings. Ta mož, ki je bil vedno velik umetnik in ga tudi noben režiser ni

mogel pridobiti za film slabše kvalitete. Je nedavno podal zanimivo izjavo o bo-

dočnosti filmske umetnosti. Po Janningsovem mnenju film danes ni več predmet kupčije in industrijalizacije. Razvoj kaže tendenco, da se bodo v bodoče lahko tako podjetja kakor igralci posvetili izključno umetniškemu ustvarjanju. Značilno je namreč, da je poslovni uspeh filma vedno bolj odvisen od njegove umetniške vrednosti in da so bili tudi vsi veliki poslovni uspehi obenem velike umetniške zmage.

Prepričan sem se, pravi Jannings, da se tudi publika sama počasi, ali vendar sigurno pogloblja in prefinjuje svoj okus in je zelo kritična v oceni. Zato je razumljivo, da bo sama od sebe pologoma začela odklanjati filme brez dobre dramske vsebine in bo znala ločiti dobra dela od slabih tako, kakor gledališka publika izvrstno razlikuje kako dobro dramo od običajne revije.

Seveda pa se bo film tudi tehnično izpopolnil, kar bo mnogo pripomoglo k splošnemu izboljšanju. Toda temelj filma bo še vedno umetnost umetnosti igralca, ki nam na platnu izraža svoje najgloblja čustva. Kakor vsaka Shakespearejeva igra ne glede nato, ali so jo igrali pred 300 leti na preprostem odru, ali danes v najmodernejšem gledališču z najbolj fantastično inscenacijo, ostane in bo vedno na isti višini, tako bo tudi od vsakega filmskega dela ostala samo to, kar je prava umetnost.

Kovine namestu celuloze

Iz New Yorka poročajo, da se je po dolgotrajnih poizkusih nekemu newyorškemu fiziku, specialistu za zlitine, posrečilo rešiti problem filmskega traka, ki ga je napravil iz lahke kovine namesto dosedanje celuloze. Prednosti kovinskega filma nasproti celuloznemu so gotovo velike ne gori in je tudi bolj trpežen. Izumitelj dr. Carter tudi trdi, da je kovinski film bolj občutljiv za svetlobo in da bo cenejši kakor celulozni. Nedostaki novega kovinskega filma pa so v tem, da je težji, kar bo podražilo pol'ke, in pa da je premalo prožen. Pri sedanjih aparatih je bila luč za projekcijo nameščena za aparatom, dočim bi morala biti pri kovinskem filmu pred aparatom. Seveda bi bila na ta način podletita prsiljena, da si nabavijo nove aparate, ali pa da do predelati stare, kar bi bilo zvezano z znatnimi stroški. Kljub temu pa pride kovinski film, katerega sestava je zaenkrat ostala tajna, v kratkem v promet.

Remarquova dela v filmu

V Parizu teče zdaj film »Trije kameradje« po delu slovitega nemškega pisatelja Erika M. Remarquea, avtorja knjige »Na zapadu nič novega«, ki je pred leti vzbudil senzacijo po vsem svetu, a je danes v nekaterih državah na indeksu Francoska kratika je sicer mnenja, da film ni brezhiben, da pa je vendar lep in vreden ogleda. Glavne vloge igrajo Robert Taylor, Franchot Tone in Robert Young.

Nov Chaplinov film

Poročali smo že da Charlie Chaplin izdeluje nov film pod naslovom »Diktator«, ki naj bo nekaka satira na nekatere politične režime. V filmu sodeluje tudi Chaplinov brat Sidney. Glavno vlogo v filmu »Diktator« pa igra bivša Chaplinova žena Pavleta Goddardova.

Nič se ne ve

Trenutek lahko vse preobrne! Anglež pravi v pogovoru: »Samo to se zgodí, češar ne pričakujemo.« To nepričakovano pa nas lahko spravi v veliko zadrego. Zato moramo biti vedno pripravljeni, zakaj: nič se ne ve... Moja netakinja prvič v vel'kem mestu, je sklenila da se mora otresti vseh svojih malomestnih navad. Nekdo sem jo poslal naj nese pismo v poštni nabiralnik na sedmi hiši. Preden je šla, je za največjo natančnostjo opravila svojo toaletto. Zaradi izgubljenega časa sem bila malo nejevoljna in sem jo poklicala na odgovor. Pojasnila sem ji, da ta pretirana natančnost toalette tudi v velikem mestu ni običajna, in v šali materinsko pripomnila:

Na javni dražbi

Ljubljana, februarja

Sobica je zeleno poslikana. Dve okni gledatu na vrt, ki je nekje globoko spodaj. V kotu stoji visoko ogledalo. Dve bele pogrnjeni postelji bosta kmalu dobili novega lastnika. V sobi in na tesnem hodniku je polno ljudi. Od časa do časa se zavzoni na vratih in nov gost molče vstopi za ženske hrble.

Molk, Težak, moreč molk, kakor bi tam spredaj ležal mrtvec. Na pragu sosedne sobe se je za trenutek pokazal otrok, in ženske so ga sočutno pogledale. Tisti, ki so na hodniku, ne vidijo ničesar razen hrbov in glav ljudi, ki so pted njimi. In veliko luč, ki visi s stropa. Molk prekinja enakomerno klicanje ocenjevalca.

»Osemsto dinarjev pivič! Osemsto dinarjev drugič in... Molk. Napeto čakanje. Gre za posteljo. »In... tretjič! Ljudje so si olajšano oddahnil. Glave spredaj se naglo pregibajo. Zadaj postajajo nestrpni. »Saj se nič ne vidi! Pomaknite se na prejši... Mi tudi hočemo videti! »Ali je stroj že šel?« sprašuje nekdo politihoma. Tri glave se zaupno stikajo. »Pa zakaj jim prodajajo?... Ali jim prodajajo?«

»Hišnica je rekla...« »Gospa, zdaj gre zastoj za garnizo... Lepa garniza je!« kliče ženska iz sobe. »Jaz bi stroj rada videla!« »Sto deset drugič!... Nobeden več?« »Stodvajset«, odgovorja nekdo politihoma. In spet pridušeni molk. Le tu pa tam se stikata ženski glavi in šepetata. »Mama mu je pred kratkim umrla.« »Sami zase menda dražijo... On je direktor kina?«

»Stoenindvajset!« »Stodvaindvajset!« Tiho, obzirno padajo številke, kakor bi se vsi skupaj bali, da koga ne prebudijo. »Gramofonske plošče... Gramofonske plošče gredo zdaj.« »Ali je stroj že šel?« sprašuje nov ženski glas. Ocenjevalec pa razklada kup gramofonskih plošč in kliče številke.

S stene gleda po sobi portret dobrodušnega meščana s svetlim cilindrom na glavi. Njegova veselost, ki mu jo je slikar položil v obraz, je v čudnem nasprotju z vzdušjem v sobi. Njegove svetle oči gledajo na naravnost v ocenjevalca. Pod njim je majhna družinska slika. Nekaj resnih ženskih in moških obrazov zre iz ozkega okvira. »Stopetindvajset in... tretjič!«

»Stošestindvajset!« se istočasno oglasa kupec. »Tretjič, sem že rekell!« ugovarja ocenjevalec in sega po stari, zarjaveli budilki. »Devet!« se oglasa starček, ki se naslanja na okno. »Saj stojte!« »Če jo navijete, pa malo olja daste zraven...« Ljudje se olajšano smejejo. Ura stoji na mizi ob vazi, v kateri je šopek razcvetlih telohov. »Stara slika — Marija in Jezus«, nadaljuje ocenjevalec. »Dve vazil!« Ocenjevalec postavlja na mizo veliko vazo z odkrhnjenim robom. Potem se ozira po sobi: »Še ena vaza... Kje je še ena vaza?« Nekdo se preriiva v kuhinjo. »Mogoče jo imajo še tam...« »Saj je tu... Ali ni tale?« kažejo na vazo s telohi. »Aha, tale je!« Na vrt je posijalo sonce. V majhni zeleni sobi je postalo svetleje. Po sivem zidu sosedne hiše se plazi bled sončni žarek. Tenke zavese na oknih so že prodane. Ocenjevalec se sklanja po žarnice. »Tu je deset dolgih žarnic. Kdor hoče...«

Ljudje stojijo in čakajo. Portret gospoda v cilindru se smehlja. Smehlja se gospodom eksekutorjem, kakor bi hotel reči: »Opravite svojo dolžnost, gospodje!«

Izpoved

»Zdaj, ko sva se že vzela, Minka, mi lahko odkrito poveš, ali si že kdaj prej lju bila kakšnega moškega?« »Ne ljubi moj, Cash sem res kakšnega moža občudovala zaradi lepote, zaradi njegove moči, ali pa zaradi njegove razumno sti, toda zgolj ljubezen sem čutila samo do tebe.«

NAGRADNA KRIŽANKA

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. reka v Bosni 5. prvi človek, 9. vrsta semenja, 10. ud, 11. naš otok, 13. staro orožje, 14. žensko ime, 17. barva, 18. romunsko mesto, 19. stara škofija v Dalmaciji (kip nekoga, ki se po njej imenuje stoji v Splitu), 20. tekočina, 23. egiptski bog, 26. dvojica, 27. angleško pivo, 28. otrok, 30. poziv, 31. del živalskega telesa, 32. umazane barve, 33. kotlina, 34. predlog, 36. rusko žensko ime, 37. božja hrana.

Navpično: 1. Franklinov izum, 2. vrsta papir, 3. izumitelj dinamita, 4. kvarta, 5. površinska mera, 6. tuj denar, 7. če, 8. prebivalec balkanske pokrajine, 12. nikalnica, 15. poškočba, 16. ženitovanjski kraj iz sv. p.sma, 21. kralj patčkov, 22. južen sadež, 24. gozdnj piod, 25. vrsta kame, nja, 29. pesnitev, 30. začetnice s ov. pesnika, 33. pritrilnica, 35. pritrilnica.

Nagrado v znesku 100 din

je žreb naklonil Cilki Robnikovi, natakarici v Ptuj, Prešernova ulica 15. Tri nagrade v knjigah pa si dele Marjan Garibaldi, dijak v Ljubljani, Rožna dolina VII/28, Riko Paternost v Trzinu in Vlado Gruden, poslovodja na Raški 34. Rešitve je treba poslati do petka in sicer po navadni dopisnici, tako da križanko izrežete iz lista, jo pravilno izpolnite in izrežek nalepite na zadnjo stran dopisnice. Reševalci v Ljubljani, Mariboru in Celju, lahko izrežete iz lista z izpolnjeno križanko nalepilo tudi na navaden kos papirja in ga do petka vržete v nabiralnike »Jutrovihe« podruž-

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11			12		13		
		14	15		16		
17				18			
		19					
20	21	22		23	24	25	
26					27		
28			29		30		
		31			32		
33					34		35
36					37		

nic. Po žrebu izbranemu reševalcu prinašate nagrado 100 din, razen tega pa so na razpolago še tri tolažilne nagrade v knjigah.

Rešitev križanke zadnjega ponedeljka

Vodoravno: Sumadija, elaborat, enota, Job, gora Avar, pet Abo Adam, Nana, Spa, kri, kjer, Mica, Had, ras, rama, Ivan ara, iskra, seno, prt, ara, Soča. Navpično: Soja, doga, Jera, Anam, etan, lava, b.r.a, eta, Ob Boris, odeja, Ania, ps, ha, ep, Kras, Ra, Krf, emir, rast, Mira, Ivar, Ana, ar, dama.

»Zveneče slike«

Na Francoskem so patentirali postopek, ki veže sliko z gramofonskim aparatom. Prve »zveneče slike« po tem postopku, ki so jih že izdelali, kažejo n. p. bitko. Čim pritisneš na skrit gumb v okviru, prične delovati za sliko nameščen gramofon in slika je oddaljen vojni hrup. Slike postanejo na ta način bolj žive, posebno če je poleg upodobljenih galopirajočih konj slišati še peketanje kopit. Nič novega pod soncem, je rekel stari ben Akiba. Pobožne slike, za katerimi so mehanizmi igrali cerkvene napeve, slike, s kakšnimi so se zabavali naš dedje, so bile nekaj podobnega in prav tako kupijskega...

Shakespeare v Franciji

Te dni je izšla nova izdaja Shakespearovih del. Ta izdaja v dveh delih knjigah je naletela na velik odziv. Več na prevodilca izvirni prevod peresa Françoisa Hugoja, sina slavnega pisatelja, ki velja za pomembnega prevajalca Shakespearovih del v francoščino. Nova izdaja pa vsebuje tudi mnoge prevode, ki so zšli s le v »njem času ali k so postali še sešaj dostopni javnosti. Marsikateri prevod je bil zastareni in ni ustreza temu kar je bil

Filatelija

Mati in otrok na znamkah

Vse države streme čedalje bolj po tem, da bi izdajale čim lepše znamke. Počasni smo še mi začeli capjati v to smer. Zlasti pri raznih spominskih in dobrodelnih znamkah je potrebno, da je slika na njih čim lepša, ker daje lepa slika jamstvo, da bodo zbiralci znamke radi kupovali. Motivi na znamkah so različni. Tu vidimo slavne moke, prizore iz zgodovine, tehnične novosti in še marsikaj drugega.

OSTERREICH MUTERTAG 1936

Motiv matere in otroka so doslej izražali le redke države. Avstrija je bila prva država, ki je leta 1935. izdala za materinski dan posebno dobrodo no znamko s takšnim motivom. Uporabila je znano Danhauserjevo sliko matere in otroka v temo sinji barvi. Leto na to je izšla nova znamka take vrste, to pot z Direrjevo sliko Marije z otrokom. Tretja in poslednja avstrijska znamka te vrste je imela nov, sodoben motiv.

Tudi Čehi so uporabljali motiv matere in otroka na dveh serijah znamk za pomoč otroku. Drugi motiv je bil posnet po znani Manesovi sliki. Prav lepo so se Američani oddolžili prvi materi, ki je v Ameriki rodila belega otroka. Izdali so znamke s sliko Virginije Dare, ki se je rodila leta 1587 na Roanoke Islandu. Ta znamka je bila izdana v milijonski nakladi in prav hitro razprodana.

Mehika je leta 1929. izdala slavo izdelane dobrodelne znamke z istim motivom. Znamke so služile kot prisilni frankaturni dodatek kakor pri nas znamke Rdečega križa. Politično je Nemčija izdala ta motiv, ko je dobila vrnjeno Posarje. Tudi Francija je predlaskim izdala take vrste znamke. Njihov prebitek je šel v korist družbe za ohranitev rase.

Nove znamke po vsem svetu

Macao: Izšla je nova frankovna znamka po 15 avosov v oranžni barvi. Monaco: V spomin na zakonca Curie sta izšli dve posebni znamki. Znamka po 65 + 25 c je temno zelena, znamka po 1.75 fr. + 50 c pa temno sinja. Mosambik: Izšla je nova znamka za letalsko pošto po 5 eskudov. Znamka je rdeče rjava. Poljska: Nove portovne znamke so prišle v promet. Vse so zelene barve, vrednote pa so naslednje: po 5, 15, 20, 25, 30, 50 grošev in po 1 zlot — Za zimsko pomoč je bila izdelana posebna dobrodelna znamka po 5 + 5 grošev.

Luxemburg: Letošnje dobrodelne znamke imajo sliko Sigismunda vojvode luksemburškega in nemškega cesarja. Znamka po 10 + 5 centimov je lilasta po 35 + 10 c zelena, po 70 + 20 c svetlo rjava po 1 + 0.25 (tranka opečnata, po 1.25 + 0.75 fr. sivo sinja, po 1.75 + 1.25 fr. pa u. amar nška. Nizozemska: Izšla je nova frankovna znamka po 8 centov v svetlo sinji barvi. Nemčija: V spomin na valitve v Sudetih sta izšli dve dobrodelni znamki, in sicer zelena po 6 + 4 pf in rdeča po 12 + 8 pf. Tunis: Izšla je nova frankovna znamka po 65 c v sinji barvi, razen tega pa je še dosedanja sinja frankovna znamka po 1.50 fr. dobila pretisk 1.75 fr.

Madžarska: Izšli sta dve priložnostni znamki v spomin na okupacijo delov Českoslovaške. Cincbrasta znamka po 20 filerjev in sepiasta po 70 filerjev sta dobili pretisk »Hazateres 1938«. Anglija: V seriji s sliko Jurija VI sta izšli dve novi frankovni znamki in sicer sivo zelena po 4 pennyja in olivna po 5 p — Tudi dve novi portovni znamki sta bili izdani, in sicer rjava po 2 p in olivno rjava po 5 p.

Venezuela: Znamke za letalsko pošto po 15 c., 75 c., 1.80 bolivarija, 3 b., 3.70 b., 10 b. in 20 b. so d bile pretisk »GN« in služijo zdaj za uradne pošiljke.

SKRB

Vdova častljive starosti pride od pogreba svojega moža domov, sede pred omaro, na kateri stoji slika pravkar pokopanega moža. Z raznimi očmi jo dolgo gleda, naposled pa zavzdihne resignirano: »No, da, zdaj, ko je pokopan, vsaj ne bom več v skrbeh, kje se ponoči po ilka okrog.«

Zborovanje humanitarnih ustanov v Celju

Vse dobrodelne vzajemne ustanove stanovskih organizacij naj ostanejo neokrnjene

Celje, 29. januarja. V zvezi z novim pravilnikom o prostovoljnih dobrodelnih ustanovah stanovskih organizacij je priredilo dobrodelno društvo grafičnega delavstva v Ljubljani danes dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju informativen sestanek. Veliko dvorano so docela napolnili člani in članice ter predstavniki številnih dobrodelnih društev državnih in zasebnih nameščencev ter delavstva. Sestanek je v imenu grafične organizacije otvoril in vodil g. Jožko Jurac. Prvi je govoril g. Metod Kumelj, predsednik sekcije JUU za dravsko banovo v Ljubljani. Izčrpno je orisal delovanje in velik socialni pomen človekoljubnih akcij, ki stionjo na samopomoči, to je dobrodelnih ustanov številnih stanovskih organizacij ter njihovih fondov za pogrebne in posmrtno podporo za primer boleznih brezposelnosti ali onemoglosti. Takih dobrodelnih vzajemnih ustanov je v Sloveniji okrog 100 ter imajo skupne nad 100.000 članov in članic. Mnogo teh ustanov deluje že več desetletij in je izdalo že težke milijone v socialne namene. Te ustanove delujejo nesebično in so zgrajene na čisti človekoljubnosti. Govornik je ome-

vilnika in bi morale nalagati ta denar v varne denarne zavode. V Beogradu odputuje deputacija s posebno spomenico.

Gosp. Drago Kosem, tajnik zvezne organizacije Saveza grafnega delavstva v Ljubljani, je podčrtal potrebo in važnost socialnih dobrodelnih ustanov stanovskih organizacij za malega človeka to je za državnega in zasebnega nameščenca in delavca. Take samopomoči so v teku desetletij izplačale žogromne zneske brez kakršnihkoli matematičnih rezerv. Govornik je na tehten in duhovit način kritiziral novi pravilnik in njegovo ozarje. Svoje govor, ki so ga sprejeli zborovalci z dolgotrajnim aplavzom, je zaključil z besedami: »Zahtevamo svobodno srce, da pomagamo svojemu bližnjemu!«

Na predlog poštnega uravnika g. Savelija je bila sprejeta naslednja resolucija: »Na letnem zborovanju v Celju 29. januarja 1939 zbrani člani človekoljubnih ustanov izjavljamo: 1. Soglašamo v polnem obsegu s spomenico ki so jo sprejeli člani človekoljubnih ustanov na javnem zborovanju v Ljubljani dne 15. januarja. 2. Obpravljamo desetine izvršeno delo akcijevca odbora teh ustanov v Ljubljani 3. Prihranimo se skleno akcijevca odbora za deputacijo za Beograd.«

Gosp. Jurac je zaključil zvečno lepo usnelo zborovanje z besedami: »Če si lahko truje zavarovanje na naši zemlji ustvarjajo otroci, ki bodo našim državljanom, če ostalimi 40% pa bi lahko razpolagale dobrodelne ustanove po dočelih novega pra-

napsal Shakespeare. Tako je v izdaji nov prevod »Hamlet«, ki ga je bil izdelal kratko pred svojo smrtjo Marcell Schwob z E. Morandom. »Macbeth« je izšel v prevodu Mauricea Maeterlincka, ki ga je bil izdelal za neko zasebno izvedbo v samostanu St. Wandrille, kjer je njegova žena igrala glavno vlogo. Na novo so prevedli oddelni pisatelj tudi »Romeo in Julija«, »Zimsko pravljico«, »Julija Cezarja«, »Kar hočete«, »Mero za mero« in »Kralja Leara«.

»Ljubezenske kabine« na prekomorskih letalih

Američke letalske družbe se trudijo na vse načine, da bi svojim potnikom med vožnjo postregle z največjim udobem, posebno pri potovanjih preko Oceana. Sedaj so si izmislile posebne kabine za tiste, ki so na potovanju po ovani. To novost bodo imela že letala, ki jih za prekomorske polete gradijo sedaj. Tako zvena »Ljubezenska kabina« na vsakem letalu, bo opremljena zelo udobno. Razen velikega očruba bo imela dva udobna stola ob oknu od katerih se eden lahko spremenil v posteljo. Potem v kombinirano posteljo in toaletno mizo, v mizo za kevo in kar je še podobnih stvari, ki naj bi ncvporočno napravile potovanja skozi oblake čim prijetnejše.